

2024-01

þý £ Å ³ 0 Á 1 Ä 1 0 ® Ç Á · ¼ ± Ä ¿ ¿ 1 0 ¿ ½ ¿ ¼ 1
þý ± ½ ¬ » Å Ã · Ä · Â µ , ½ 1 0 ® Â Ä Á ¬ À µ ¶
þý • » » ¬ ´ ¿ Â 0 ± 1 Ä · Â Ä Á ¬ À µ ¶ ± Â µ
þý Ä · ½ À µ Á ¬ ¿ ´ ¿ 2018-2022, ¼ µ Ä

þý " ± ½ 1 · » ¬ ´ ¿ Å , œ ± Á ¬ ±

þý œ µ Ä ± Ä Ä Å Ç 1 ± 0 ì Á ì ³ Á ± ¼ ¼ ± " 1 ¿ - 0 · Ä · Â · Ä 1 Ç µ 1 Á ® Ä µ É ½ , £ Ç ¿ » ® Ý 1 0 ¿ ½ ¿ ¼ 1 0 Ì ½
þý " 1 ¿ - 0 · Ä · Â , ± ½ µ Ä 1 Ä Ä ® ¼ 1 ¿ · µ ¬ À ¿ » 1 Â ¬ Æ ¿ Å

<http://hdl.handle.net/11728/12755>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**«ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 2018-2022, ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ»**

ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, 2024

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**«ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 2018-2022, ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ»**

**Διπλωματική Εργασία η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ
αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Διοίκηση
Επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις**

ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, 2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Μαρία Δανηλίδου, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων της συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

Όνοματεπώνυμο Φοιτήτριας: Δανηλίδου Μαρία

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας: Συγκριτική χρηματοοικονομική ανάλυση της εθνικής τράπεζας της Ελλάδος και της τράπεζας Πειραιώς την περίοδο 2018-2022, με τη χρήση αριθμοδεικτών.

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στιςΙανουαρίου 2024 από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος): Σαμαρά Αγγελική

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Γαρεφαλάκης Αλέξανδρος

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Βόλος Χρίστος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Η Δανηλίδου Μαρία, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Συγκριτική χρηματοοικονομική ανάλυση της εθνικής τράπεζας της Ελλάδος και της τράπεζας Πειραιώς την περίοδο 2018-2022, με τη χρήση αριθμοδεικτών», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η Δηλούσα

Δανηλίδου Μαρία

Περίληψη

Ο τραπεζικός κλάδος αποτελεί τον οικονομικό πυρήνα της χώρας. Η βιωσιμότητα και η εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος καθορίζει σημαντικά την οικονομία, καθώς περιλαμβάνει βασικές λειτουργίες χρηματοδότησης στις επιχειρήσεις και στο ευρύ κοινό. Η εργασία πραγματεύεται τη χρηματοοικονομική ανάλυση της Εθνικής και της Πειραιώς για τα έτη 2018-2022. Κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου, παρατηρήθηκε αρχικά σταθερότητα στην οικονομία, ωστόσο η εμφάνιση της πανδημίας Covid-19 προκάλεσε σημαντικές επιπτώσεις και διαταραχές. Στο πλαίσιο της έρευνας, θα χρησιμοποιηθεί η μεθοδολογία της ανάλυσης αριθμοδεικτών για να εξεταστεί η πορεία των δύο τραπεζών κατά την περίοδο 2018-2022. Θα παρουσιαστούν οι παράγοντες που επηρέασαν την εξέλιξή τους και θα αναδειχθεί πιθανή αντιστοιχία στη διαχρονική πορεία μεταξύ των τραπεζών. Το κύριο συμπέρασμα της εργασίας καταδεικνύει ότι οι τράπεζες ήρθαν αντιμέτωπες με συνθήκες όπως η πανδημία, η οικονομική αστάθεια, η μεταβολή στο εσωτερικό περιβάλλον και στο ρυθμιστικό πλαίσιο. Αυτές οι προκλήσεις έδωσαν το έναυσμα στις τράπεζες να διαμορφώσουν κατάλληλα τις στρατηγικές τους προκειμένου να διατηρήσουν τη σταθερότητα και να επιτύχουν τη μέγιστη αποδοτικότητά τους. Η διαφοροποίηση στην πορεία των τραπεζών οφείλεται στην ανόμοια διαχείριση των προκλήσεων που αντιμετώπισαν και αντεπεξήλθαν κατά τον πέρασμα των χρόνων. Τον τελευταίο χρόνο, το 2022, η Εθνική αλλά και η Πειραιώς φαίνεται ότι έχουν ανακάμψει, προδιαγράφοντας μια θετική και αποδοτική πορεία. Αυτό οφείλεται στις διαρθρωτικές αλλαγές, τα ρυθμιστικά πλαίσια και τα προγράμματα ενίσχυσης που εφαρμόστηκαν για να αντεπεξέλθουν κυρίως στις δυσκολίες της πανδημίας. Σε περίοδο οικονομικών προκλήσεων, ο ρόλος της διοίκησης και οι αποφάσεις της είναι ζωτικής σημασίας, καθώς προσαρμόζουν το τραπεζικό ίδρυμα σε νέες συνθήκες με ευελιξία, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων και χρηματικών διαθεσίμων προκειμένου να διατηρήσει την ανταγωνιστική του θέση στην αγορά.

Λέξεις - κλειδιά: Τράπεζες, Πειραιώς, Εθνική Τράπεζα, Αριθμοδείκτες, Χρηματοοικονομική ανάλυση.

Abstract

The banking sector is the economic core of the country. The bank's viability and functionality significantly influences the economy, as it includes financing functions for businesses and the general public. The purpose of this dissertation is the financial analysis of National bank of Greece and Piraeus Bank for the period of 2018-2022. During this time, there was an economic stability at first, but the pandemic Covid-19 caused significant impacts and disruptions. In this research, the methodology that will be used is a ratio analysis that will examine the performances of the two banks during 2018-2022. The factors, that influenced their development, will be presented and a possible similarity in the ratios, between the banks, will be highlighted. The main conclusion of this study is that banks were faced with conditions, such as the pandemic, economic instability, change in the internal environment and regulatory frameworks. These challenges led the banks to change their strategies to ensure sustainability and maximum efficiency of their functions. The differentiation in their performance is due to diverse management of the challenges that banks have faced for the period of five years. In the last years, 2022, the National bank of Greece and Piraeus Bank has recovered and outlining a positive and profitable path. This is due to the structural changes, regulatory frameworks and support programs and successful handling to the difficulties that were provoked by the pandemic. In difficult economic periods, the role of management and its decisions play a remarkable role because the banks should adapt to new conditions with flexibility, good handling of risks and capitals to maintain their competitive market position.

Keywords: Banks, National bank of Greece, Piraeus Bank, ratios, financial analysis

Ευχαριστίες

Με την περάτωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κ. Σαμαρά Αγγελική για τη βοήθεια και την καθοδήγηση που μου πρόσφερε κατά την διάρκεια της εκπόνησής της. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια και τους φίλους μου για την αμέριστη υποστήριξη και τη συνεχόμενη εμπύχωσή τους.

Πίνακας περιεχομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° : Εισαγωγή	1
1.1. Σκοπός και επί μέρους στόχοι.....	1
1.2. Μεθοδολογία έρευνας.....	1
1.2.1. Ερευνητικά ερωτήματα.....	2
1.3. Δομή εργασίας	3
1.4. Αναγκαιότητα και σπουδαιότητα.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° : Επισκόπηση βιβλιογραφίας	5
2.1. Ελληνικός τραπεζικός τομέας έναντι Ευρωζώνης	5
2.2. Εφαρμογή του Internal ratings-based στον τραπεζικό κλάδο	6
2.3. Η οικονομία και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των τραπεζών.....	7
2.4. Αποδοτικότητα του τραπεζικού κλάδου την περίοδο κρίσης	8
2.5. Αποδοτικότητα του τραπεζικού συστήματος την περίοδο του Covid-19.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°: Θεσμικό πλαίσιο	10
3.1. Εποπτεία ελληνικού τραπεζικού συστήματος.....	11
3.2. Επιτροπή της Βασιλείας.....	12
3.3. Βασιλεία I	13
3.4. Βασιλεία II.....	13
3.5. Βασιλεία III.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4° : Ελληνικό τραπεζικό σύστημα.....	15
4.1. Δομή ελληνικού τραπεζικού συστήματος.....	15
4.2. Υπηρεσίες του ελληνικού τραπεζικού συστήματος	16
4.3. Ιστορική αναδρομή Εθνικής τράπεζας.....	18
4.4. Ιστορική αναδρομή Τράπεζας Πειραιώς.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°: Χρηματοοικονομική ανάλυση	22
5.1. Έννοια και σκοπός χρηματοοικονομικής ανάλυσης.....	22
5.2. Μέθοδος χρηματοοικονομικής ανάλυσης με αριθμοδείκτες	22
5.2.1. Αριθμοδείκτες ρευστότητας.....	23
5.2.2. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας	24
5.2.3. Αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας.....	25
5.2.4. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας	26
5.2.5. Αριθμοδείκτες επένδυσης.....	28

5.3	Χρηματοοικονομική ανάλυση τραπεζών την περίοδο 2018-2022.....	28
5.3.1	Αριθμοδείκτες ρευστότητας.....	29
5.3.2	Αριθμοδείκτες δραστηριότητας.....	31
5.3.3	Αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας.....	35
5.3.4	Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας.....	40
5.3.5	Αριθμοδείκτες επένδυσης.....	46
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° : Συμπεράσματα.....	49
6.1	Περιορισμοί έρευνας.....	51
6.2	Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	51
	Βιβλιογραφία.....	52

Κατάλογος Πινάκων

	Πίνακας 1. Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια & απαιτήσεις κατά πελατών 2018-2022 της Εθνικής.....	29
	Πίνακας 2. Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια & απαιτήσεις κατά πελατών 2018-2022 της Πειραιώς.....	30
	Πίνακας 3. Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού 2018-2022 της Εθνικής...31	
	Πίνακας 4. Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού 2018-2022 της Πειραιώς.32	
	Πίνακας 5. Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων 2018-2022 της Εθνικής.....	33
	Πίνακας 6. Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων 2018-2022 της Πειραιώς.....	34
	Πίνακας 7. Δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια 2018-2022 της Εθνικής.....	36
	Πίνακας 8. Δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια 2018-2022 της Πειραιώς.....	36
	Πίνακας 9. Δείκτης μόχλευσης 2018-2022 της Εθνικής.....	38
	Πίνακας 10. Δείκτης μόχλευσης 2018-2022 της Πειραιώς.....	38
	Πίνακας 11. Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού 2018-2022 της Εθνικής.....	40
	Πίνακας 12. Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού 2018-2022 της Πειραιώς.....	41
	Πίνακας 13. Δείκτης αποδοτικότητας Ιδίων κεφαλαίων 2018-2022 της Εθνικής.....	42
	Πίνακας 14. Δείκτης αποδοτικότητας Ιδίων κεφαλαίων 2018-2022 της Πειραιώς.....	43
	Πίνακας 15. Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους 2018-2022 της Εθνικής.....	44
	Πίνακας 16. Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους 2018-2022 της Πειραιώς.....	45
	Πίνακας 17. Δείκτης κέρδη ανά μετοχή 2018-2022 της Εθνικής.....	46
	Πίνακας 18. Δείκτης κέρδη ανά μετοχή 2018-2022 της Πειραιώς.....	47

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022	30
Διάγραμμα 2: Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού της Εθνικής και Πειραιώς από 2018-2022	33
Διάγραμμα 3: Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022.....	35
Διάγραμμα 4: Δείκτης ίδια προς ξένα κεφάλαια της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022	37
Διάγραμμα 5: Δείκτης μόχλευσης της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022.....	39
Διάγραμμα 6: Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022.....	41
Διάγραμμα 7: Δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022	43
Διάγραμμα 8: Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους της Εθνικής και της Πειραιώς 2018-2022	45
Διάγραμμα 9: Δείκτης κέρδη ανά μετοχή της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° : Εισαγωγή

1.1. Σκοπός και επί μέρους στόχοι

Η χρηματοοικονομική ανάλυση των επιχειρήσεων είναι από τις πιο θεμελιώδεις πτυχές της επιστήμης των οικονομικών. Σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση της οικονομικής απόδοσης των δύο τραπεζών και η εύρεση πιθανών διαφοροποιήσεων στον τρόπο λειτουργίας τους. Η ανάλυση αποσκοπεί στην ανάδειξη μιας ολοκληρωμένης εικόνας των επιχειρήσεων, αξιολογώντας τη ρευστότητα, την απόδοση, την κερδοφορία και την κεφαλαιακή διάρθρωση τους. Μέσω της σύγκρισης θα αναδειχθεί σε ποιους τομείς η μια υπερτερεί έναντι της άλλης.

Πρωταρχικός στόχος της έρευνας είναι η κατανόηση της ετήσιας λειτουργίας κάθε τράπεζας που υποδεικνύεται από τους αριθμοδείκτες. Ο προσδιορισμός της εκάστοτε πορείας των τραπεζών, στο διάστημα της πενταετίας, αντανακλάται στις χρηματοοικονομικές τους αποδόσεις. Στη συνέχεια, με τη μεμονωμένη αξιολόγηση τους, γίνεται κατανοητή η στρατηγική που ακολούθησαν κατά τη διάρκεια των χρόνων, καθώς αναδεικνύεται και η προοπτική μιας μελλοντικής στρατηγικής που ενδεχομένως ακολουθήσουν για την ευημερία και τη μέγιστη αποδοτικότητά τους. Επιπρόσθετα, η ερμηνεία των αριθμοδεικτών δείχνει την αναλογία των μεγεθών που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό τους, με σκοπό να προσδιοριστούν οι συντελεστές που εμφανίζουν πρόβλημα ή είναι ήδη αρκετά αποδοτικοί.

Τέλος, η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με τη χρήση αριθμοδεικτών επιδιώκει την αξιολόγηση των δύο τραπεζών, προβάλλοντας τις ανταγωνιστικές θέσεις που κατέχουν, τους κινδύνους που πρόκειται να αντιμετωπίσουν, καθώς και την αποδοτικότητά τους. Κατ' επέκταση, η παρούσα ανάλυση στοχεύει στη βελτίωση της θέσης τους, την ελάττωση του κινδύνου και την ενίσχυση της αποδοτικότητάς τους.

1.2. Μεθοδολογία έρευνας

Για την πληρέστερη μελέτη του θέματος γίνεται διεθνή βιβλιογραφική ανασκόπηση καθώς αναλύονται μελέτες, οι οποίες αναπτύχθηκαν τα προηγούμενα έτη για την αποδοτικότητα των τραπεζών. Θα αναλυθεί το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις τράπεζες με έμφαση στην εποπτεία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και τις διαδοχικές εκδόσεις των συμφωνιών της Βασιλείας. Ακόμη, παρουσιάζεται η δομή του ελληνικού τραπεζικού κλάδου και οι προσφερόμενες υπηρεσίες, ενώ γίνεται η ιστορική αναδρομή της Εθνικής και της Πειραιώς. Οι συγκεκριμένες συστημικές τράπεζες επιλέχθηκαν, καθώς το μεγαλύτερο μετοχικό ποσοστό τους κατέχεται από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, όπως

αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του, ώστε να τους παρέχει κεφαλαιακή ενίσχυση, επιδιώκοντας τη βιωσιμότητα και τη σταθερότητά τους. Στη συνέχεια της διπλωματικής γίνεται αναφορά στην αναγκαιότητα της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, αναλύοντας εκτενώς το θεωρητικό υπόβαθρο των αριθμοδεικτών. Αναλυτικότερα, θα αναφερθούν οι βασικές κατηγορίες των αριθμοδεικτών, δηλαδή ρευστότητας, αποδοτικότητας, διάρθρωσης κεφαλαίου και κερδοφορίας, αλλά και οι βασικότεροι δείκτες τους, αναφέροντας τον τρόπο υπολογισμού και ερμηνείας τους.

Για την πρωτογενή έρευνα της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των δύο τραπεζών, η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε από τις επίσημες δημοσιοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, όπου υπολογίστηκαν οι αριθμοδείκτες ρευστότητας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, περιουσιακής διάρθρωσης και κερδοφορίας. Στη συνέχεια θα συγκριθούν οι αριθμοδείκτες της κάθε τράπεζας με τους αντίστοιχους των προηγούμενων χρόνων, καθώς και θα αξιολογηθεί η πορεία της κάθε επιχείρησης στη διάρκεια των πέντε ετών. Τέλος, θα συγκριθούν οι δύο επιχειρήσεις μεταξύ τους, καταλήγοντας στο συμπέρασμα της καλύτερης λειτουργίας μεταξύ των δύο ανταγωνιστριών τραπεζών.

1.2.1. Ερευνητικά ερωτήματα

Η διπλωματική έρευνα στηρίζεται στα βασικά ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία είναι τα εξής:

- H₁: Ποια η πορεία της Εθνικής τράπεζας κατά τη διάρκεια των πέντε ετών, 2018-2022, σε κάθε αριθμοδείκτη ρευστότητας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, κεφαλαιακής διάρθρωσης και κερδοφορίας;
- H₂: Ποια η πορεία της Πειραιώς κατά τη διάρκεια των πέντε ετών, 2018-2022, σε κάθε αριθμοδείκτη ρευστότητας, δραστηριότητας, αποδοτικότητας, κεφαλαιακής διάρθρωσης και κερδοφορίας;
- H₃: Ποιοι παράγοντες επηρέασαν και διαμόρφωσαν την πορεία των δύο ελληνικών τραπεζών κατά τη διάρκεια των πέντε ετών;
- H₄: Είναι ανάλογη η πορεία των αριθμοδεικτών διαχρονικά μεταξύ των δύο τραπεζών;

Με τη βοήθεια των παραπάνω ερευνητικών ερωτημάτων, θα μελετηθούν και θα σχολιαστούν οι λόγοι και τα ιστορικά γεγονότα, όπου οδήγησαν σε αυτή τους την πορεία. Επίσης, θα σχολιαστούν οι επιδόσεις τους, ως ένα μέσο ανάλυσης απόδοσης των

χρηματοοικονομικών καταστάσεων, χωρίς την προβολή των πραγματικών συνθηκών της οικονομίας. Ακόμη, αναδεικνύονται οι παράμετροι, όπου διαφοροποιούν τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα των δύο τραπεζών, καθώς και σε ποια κατηγορία υπερτερεί η κάθε μια. Κατά την περίοδο των πέντε χρόνων η καταγραφή των αριθμοδεικτών δείχνουν την καθοδική ή ανοδική πορεία τους, καθώς συγκρίνονται και μεταξύ τους, με στόχο την κατανόηση των διαφορετικών στρατηγικών, των ανταγωνιστικών τους θέσεων στην αγορά και τους κινδύνους που ανταπεξήλθαν.

1.3. Δομή εργασίας

Η παρουσίαση της εργασίας έχει ως εξής: Αρχικά, το κεφάλαιο 2 αποτελεί μια βιβλιογραφική ανασκόπηση από σημαντικά ευρήματα σχετικά με τη χρηματοοικονομική ανάλυση των ελληνικών τραπεζών. Το κεφάλαιο 3 παρουσιάζει το θεσμικό πλαίσιο, την εποπτεία και τις συμφωνίες βασιλείες που διέπουν τον κλάδο. Στη συνέχεια, στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται η δομή και οι υπηρεσίες του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, καθώς και η ιστορική αναδρομή των δύο τραπεζών. Το κεφάλαιο 5 αφορά το θεωρητικό υπόβαθρο των αριθμοδεικτών, τον υπολογισμό τους, την παρουσίαση των δεδομένων σε πίνακες και διαγράμματα για την καλύτερη κατανόηση της πορείας των δύο τραπεζών. Τέλος, στο κεφάλαιο 6 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, οι περιορισμοί καθώς και μελλοντικές προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

1.4 Αναγκαιότητα και σπουδαιότητα

Τα τελευταία χρόνια 2018-2022, η ελληνική οικονομία έχει κλονιστεί με μερικά σπουδαία γεγονότα. Ειδικότερα, η οικονομική κρίση, η πανδημία Covid-19, ο πόλεμος στην Ουκρανία, ο πληθωρισμός και οι αλλαγές στην πολιτική σκηνή δημιούργησαν ανισορροπίες και μεταβολές, με τον τραπεζικό κλάδο να προσπαθεί να ανταπεξέλθει στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες. Έτσι, η χρηματοοικονομική ανάλυση με τη χρήση αριθμοδεικτών καθίσταται αναγκαία για τους εσωτερικούς χρήστες καθώς μπορούν να αξιολογούν τις στρατηγικές, τις αποφάσεις και τους κινδύνους του παρελθόντος, με σκοπό τη μελλοντική και κερδοφόρα χάραξη στρατηγικής. Επίσης η σύγκριση των δύο τραπεζών μπορεί να δημιουργήσει έναν υγιή ανταγωνισμό, αναπτύσσοντας πρακτικές και συστήματα που θα τους χαρίσουν μια πλεονεκτική θέση στην εδραίωσή τους στην αγορά. Ακόμη, οι αριθμοδείκτες καθίστανται αναγκαίοι και για τους εξωτερικούς χρήστες των επιχειρήσεων, καθώς εξάγουν συμπεράσματα σχετικά με τα ισχυρά αλλά και τα τρωτά σημεία, βοηθώντας τους να αποφασίσουν για τη μελλοντική τους επένδυση.

Συνεπώς, η αναγκαιότητα της μελέτης των αριθμοδεικτών έγκειται στην αποτελεσματικότερη ανάπτυξη μιας επιχείρησης και την παρακολούθηση της απόδοσής της. Η χρήση τους είναι διαδεδομένη τόσο στους εσωτερικούς χρήστες όσο και στους εξωτερικούς, καθώς κατανοούν την αποδοτικότητα, την ανταγωνιστική θέση αλλά και τους κινδύνους που πρόκειται να αντιμετωπίσει. Τέλος, στον σύγχρονο κόσμο, η βιωσιμότητα, η σταθερότητα και η ανοδική πορεία των τραπεζών αποτελεί τον βασικότερο στόχο της οικονομίας, καθώς αποτελούν τον πυρήνα της. Πιο συγκεκριμένα, τα τελευταία χρόνια λόγω των έντονων αλλαγών στην οικονομία είναι αναγκαίο να μελετάμε τις πορείες τους, καθώς είναι από τους βασικότερους κορμούς της οικονομίας. Η πληροφόρηση και η αξιολόγηση των τραπεζικών δεικτών συμβάλει στην κατανόηση της οικονομίας, προβλέποντας την πορεία της βραχυπρόθεσμης ελληνικής οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° : Επισκόπηση βιβλιογραφίας

2.1 Ελληνικός τραπεζικός τομέας έναντι Ευρωζώνης

Ο ελληνικός τραπεζικός κλάδος διαδραματίζει βασικό ρόλο στην οικονομία καθώς συμβάλει άμεσα στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας. Το τραπεζικό σύστημα υποστηρίζει και προωθεί την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, παρέχοντας υψηλής ποιότητας διαμεσολάβησης, χρηματοοικονομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών το 2023 διεξήγαγε εποπτική έρευνα σχετικά με τον τραπεζικό κλάδο της χώρας με σύγκριση αυτόν της Ευρωζώνης. Χρησιμοποιήθηκαν στατιστικές συγκρίσεις ανάμεσα στον ελληνικό τραπεζικό τομέα έναντι της Ευρωζώνης, ενώ υπολογίστηκαν αναλογίες και διαφορές σχετικά με την πρόοδο των ελληνικών τραπεζών στα τελευταία χρόνια. Το δείγμα της έρευνας ήταν το σύνολο του ελληνικού τραπεζικού κλάδου, και αντίστοιχα για την Ευρωζώνη ήταν οι τράπεζες που χρησιμοποιούν το ευρώ.

Τα συμπεράσματα της έρευνας αναδεικνύουν ότι ο δείκτης κόστους εσόδων των ελληνικών τραπεζών βελτιώθηκε από 48,7% το 2021 σε 37,7%, παραμένοντας σημαντικά χαμηλά σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο 61,2%. Τα λειτουργικά έσοδα των ελληνικών τραπεζών αυξήθηκαν κατά 24,4% σε σύγκριση με το 2021, καθώς και τα καθαρά έσοδα από τόκους ενισχύθηκαν κατά 6%. Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ενισχύθηκαν κατά 13,2%, ενώ τα λειτουργικά έξοδα μειώθηκαν κατά 3,6%. Σχετικά με τη ρευστότητα των ελληνικών τραπεζών, παρόλο που αποπληρώθηκε η χρηματοδότηση TLTRO III, η οποία κάλυπτε σημαντικές οικονομικές ελλείψεις που παρουσίασε η πανδημία Covid-19, παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο. Αναδείχθηκε πως η αναλογία δανείων προς καταθέσεις στην Ελλάδα ισούται με 60,6% έναντι 104,97% των τραπεζών της Ευρωζώνης. Η αναλογία μη εξυπηρετούμενων δανείων διαμορφώθηκε σε 5,89% με της Ευρωζώνης να υπολογίζεται στα 2,24%, ενώ ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων και του συνολικού κεφαλαίου παρόλο που αυξήθηκαν, παραμένουν χαμηλότεροι από της Ευρωζώνης. Τέλος, ο δείκτης μόχλευσης για το 2023 είναι σε υψηλό επίπεδο 6,8% με τον αντίστοιχο της Ευρωζώνης να διαμορφώνεται σε 5,5%. Συμπερασματικά, ερμηνεύεται ότι το 2023 οι ελληνικές τράπεζες παρουσιάζουν πορεία βελτίωσης και αποτελεσματικότητας σε ζητήματα ρευστότητας, εσόδων, διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων, καθώς και μείωσης κόστους λειτουργίας και διοίκησης τραπεζών.

2.2 Εφαρμογή του Internal ratings-based στον τραπεζικό κλάδο

Παγκοσμίως με την συμφωνία της Βασιλείας II, η οποία αποτελούσε ένα πλαίσιο ρυθμίσεων, έδινε το δικαίωμα στις τράπεζες να διαχειριστούν το κεφάλαιό τους ανάλογα με τον κίνδυνο της πίστωσης που αντιμετωπίζουν. Βασικός πυλώνας της Βασιλείας II ήταν ο όρος Internal ratings-based (IRB), ο οποίος ορίζεται ως ένα σύστημα προσδιορισμού και αξιολόγησης κινδύνου της αποπληρωμής ενός δανειολήπτη.

Αυτή η μεταρρύθμιση της βασιλείας II, έγινε θέμα έρευνας σχετικά με το αν οι τράπεζες που υιοθέτησαν το IRB ήταν αποδοτικότερες σε σύγκριση με τις υπόλοιπες. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τους Merikas et al. (2020), που εξέτασαν τον αντίκτυπο του μοντέλου IRB στις ελληνικές τράπεζες για την περίοδο 2001-2017. Το δείγμα αφορούσε πέντε ελληνικές εισηγμένες τράπεζες που εφάρμοσαν το IRB. Τα δεδομένα των τραπεζών συλλέχθηκαν από το Χρηματιστήριο Αθηνών και αποτελούνται από τις τιμές μετοχών, το σύνολο ενεργητικού και των ιδίων κεφαλαίων. Η πρώτη μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η Difference-in-difference, όπου πραγματοποιεί μια παλινδρόμηση και συγκρίνει τη μεταβολή ανάμεσα στις τράπεζες που εφάρμοσαν το IRB και σε αυτές που δεν το υιοθέτησαν. Αντίστοιχα, η Spatial Difference-in-difference διαχωρίζει τις αποδόσεις των τραπεζών σε δύο χρονικές περιόδους, από το 2008-2014 και την περίοδο μετά το 2014.

Ως συμπέρασμα, η έρευνα κατέληξε ότι η μέθοδος IRB συνέβαλε αρνητικά, μειώνοντας τις αποδόσεις των τραπεζών λόγω των υψηλών κοστών χρήσης. Δεύτερη αρνητική επίδραση του IRB είναι ότι λόγω της διατήρησης του υψηλού επιπέδου κεφαλαίου, που επιβάλλεται οι τράπεζες να κατέχουν για να καλύψουν τον πιστωτικό κίνδυνο, προτρέπονται στην απόρριψη του δανεισμού των δανειοληπτών, οι οποίοι έχουν χαμηλότερο ποσοστό διατηρημένου κεφαλαίου λόγω διαφορετικής πολιτικής. Ακόμη παρατηρήθηκε ότι οι ρυθμοί αύξησης στις τιμές των μετοχών, στο σύνολο περιουσιακών στοιχείων και ιδίων κεφαλαίων, είναι χαμηλότεροι για τις τράπεζες που ενσωμάτωσαν το IRB. Φανερό είναι επίσης ότι οι τράπεζες παρουσίασαν πτώση στις αποδόσεις των μετοχών μετά το 2014, ενώ ο ρυθμός των ιδίων κεφαλαίων αυξήθηκε από το 2008, παρόλο που μετά το 2014 είχε πτωτική τάση. Τέλος, καταλήγουν ότι μια τράπεζα που κατέχει χαρτοφυλάκιο χαμηλού κινδύνου είναι πιθανότερο να υιοθετήσει το IRB, καθώς τους επιτρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα εξειδικευμένο μοντέλο αξιολόγησης κινδύνου και κεφαλαίου.

2.3 Η οικονομία και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των τραπεζών

Η μακροχρόνια κρίση που πέρασε η Ελλάδα κατά την περίοδο 2009 και μετά, δημιούργησε ποικίλες αναλύσεις σχετικά με την αποδοτικότητα του τραπεζικού κλάδου. Σημαντικά στοιχεία έρευνας θεωρήθηκαν οι παράγοντες των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά την περίοδο 2001-2015, που συνέβαλαν σημαντικά στη ρευστότητα των τραπεζών. Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Konstantakis et al. (2016) διαχώριζε τους παράγοντες, στους μακροοικονομικούς και στους χρηματοοικονομικούς, όπου στους πρώτους συμπεριλαμβάνονται, το ΑΕΠ, το ποσοστό ανεργίας και το δημόσιο χρέος, ενώ στους χρηματοοικονομικούς, η εγχώρια πίστωση που παρέχεται από τις τράπεζες. Το δείγμα ήταν ελληνικές εμπορικές τράπεζες και τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν ήταν σε τριμηνιαία βάση από το 2001 έως 2015. Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε ήταν της διανυσματικής αυτοπαλινδρόμησης Vector Autoregressive (VAR) και του διανυσματικού μοντέλου διόρθωσης σφαλμάτων Vector Error-Correction (VEC), όπου εξέτασαν την αλληλεξάρτηση μεταξύ των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των μεταβλητών της οικονομίας.

Στην ουσία, η έρευνα περιλαμβάνει την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο 2001 έως 2009, καθώς και την επικείμενη ύφεση, που προκλήθηκε από την οικονομική κρίση του 2009. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, τόσο οι μακροοικονομικοί όσο και οι χρηματοοικονομικοί παράγοντες έχουν σημαντική επίδραση στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Αναλυτικότερα, το ΑΕΠ της χώρας έχει μεγάλη και αρνητική συσχέτιση με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ενώ το δημόσιο χρέος και η ανεργία έχουν μεγάλη και θετική συσχέτιση. Πιο συγκεκριμένα, όσο αυξάνεται το ΑΕΠ της Ελλάδας, δηλαδή ενισχύονται οι εγχώριες οικονομικές δραστηριότητες, δημιουργείται μεγάλη ρευστότητα και οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να αποπληρώνουν τα δάνεια τους πιο εύκολα σε περιόδους ανάπτυξης. Όσο αναφορά το δημόσιο χρέος και την ανεργία, επηρεάζουν θετικά και σημαντικά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, καθώς και τα δύο δημιουργούν πτώση της οικονομικής δραστηριότητας, με αποτέλεσμα να αυξάνεται και η δυσκολία αποπληρωμής των δανείων. Τέλος, διαπιστώθηκε ότι η εγχώρια πίστωση έχει ισχυρή επίδραση στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, καθώς συμβάλει σημαντικά στη λειτουργία της οικονομίας και ειδικότερα στις τράπεζες.

2.4 Αποδοτικότητα του τραπεζικού κλάδου την περίοδο κρίσης

Η Ελλάδα βίωσε έντονες οικονομικές αλλαγές κατά την περίοδο 2004-2014, ξεκινώντας από μια ισχυρή ανάπτυξη και πρόοδο της οικονομίας μέχρι το 2009, ενώ επακολούθησε μια σημαντική οικονομική κρίση έως το 2014. Έτσι οι Sompolos και Manri (2018), διεξήγαγαν έρευνα σχετικά με την αποδοτικότητα των τραπεζών την περίοδο 2004-2014. Το δείγμα τους ήταν 4 ελληνικές τράπεζες και τα οικονομικά δεδομένα τους συλλέχθηκαν από τις δημοσιοποιημένες οικονομικές καταστάσεις τους, αλλά και από την ιστοσελίδα της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν η ανάλυση χρηματοοικονομικών δεικτών, η ανάλυση περιβάλλουσας δεδομένων Data Envelopment Analysis και της ομοσκεδαστικής παλινδρόμησης, όπου υπολογίστηκε η αποδοτικότητα κερδοφορίας, η λειτουργική αποτελεσματικότητα σε περιόδους έντονων αλλαγών και οι συσχετίσεις ανάμεσα στις εξεταζόμενες μεταβλητές και την αποδοτικότητα των τραπεζών. Οι μεταβλητές που εξετάστηκαν ήταν οι εξής: αριθμός ΑΤΜ, αριθμός υποκαταστημάτων, αριθμός εργαζομένων, καθαρά δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες, λογαριασμούς καταθέσεων, συνολικά λειτουργικά έξοδα, καθαρά έσοδα από τόκους, συνολικά έσοδα, το σύνολο του ενεργητικού, των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων.

Η έρευνα ανέδειξε ότι η λειτουργική αποδοτικότητα των τραπεζών ξεκίνησε σε χαμηλά επίπεδα το 2004, το οποίο κατά την άνοδο της οικονομίας βελτιώθηκε και κορυφώθηκε το 2008, με σημαντική πτωτική τάση μέχρι το 2013. Όσον αφορά την κερδοφορία κυμαινόταν σε χαμηλά επίπεδα και μειωνόταν από το 2004 έως το 2014. Οι μεταβλητές: αριθμός ΑΤΜ, αριθμός υποκαταστημάτων, λογαριασμοί καταθέσεων, καθαρά δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες αναδείχθηκαν στατιστικά σημαντικοί με τη λειτουργική αποδοτικότητα, σε αντίθεση με τον αριθμό των εργαζομένων. Ακόμη, τα συνολικά έσοδα, τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες αποδείχθηκαν στατιστικά σημαντικοί με την κερδοφορία των τραπεζών. Τέλος, ο μέσος όρος του δείκτη αποδοτικότητας-Efficiency Ratio και αποδοτικότητας ενεργητικού-Return on assets από το 2004-2010 κυμαίνεται χωρίς απότομες μεταβολές, ενώ το 2013 αυξάνεται απότομα, και καταλήγει σε πτωτική πορεία. Τέλος, ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων έχει πτωτική τάση καθ' όλη τη διάρκεια των 11 χρόνων.

2.5 Αποδοτικότητα του τραπεζικού συστήματος την περίοδο του Covid-19

Μια ακόμη σημαντική οικονομική περίοδος για την κερδοφορία των τραπεζών ήταν η περίοδος του Covid-19, λόγω των απότομων μεταβολών στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Οι Barkas et al. (2022) πραγματοποίησαν έρευνα για τους παράγοντες που επηρέασαν την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων και κατά συνέπεια την ίδια την τράπεζα τα έτη 2008 έως 2020. Τα δεδομένα της έρευνας προήλθαν από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις των τραπεζών. Στη μεθοδολογία γίνεται χρήση της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης και της πολυσυγγραμμικότητας από 4 ελληνικές εμπορικές τράπεζες, εξετάζοντας τις επιπτώσεις ποικίλων μακροοικονομικών, ρυθμιστικών και χρηματοοικονομικών παραγόντων στην κερδοφορία τους. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η συσχέτιση της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων με τρεις τραπεζικούς δείκτες και μιας μακροοικονομικής μεταβλητής, της κεφαλαιακής επάρκειας, της ετήσιας μεταβολής υποχρεώσεων έναντι των πελατών, της πρόβλεψης για πιστωτικές ζημίες και της αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους, αντίστοιχα.

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν ότι υπάρχει σημαντική επιρροή των μακροοικονομικών και τραπεζικών δεικτών στην αποδοτικότητα των τραπεζών. Αναλυτικότερα, η αναδιάρθρωση του χρέους αναδείχθηκε ότι έχει τη μεγαλύτερη αρνητική επιρροή στην αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων, με δεύτερη να ανέρχεται η μεταβλητή της πρόβλεψης των πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο η κεφαλαιακή επάρκεια επιδρά σημαντικά και θετικά στην κερδοφορία, με την ετήσια μεταβολή υποχρεώσεων να επιδρά ελάχιστα και θετικά στην αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων. Σημαντικό αποτέλεσμα θεωρείται ότι οι 2 ανεξάρτητες μεταβλητές, η κεφαλαιακή επάρκεια και η ετήσια μεταβολή υποχρεώσεων έναντι των πελατών είναι σημαντικά και αρνητικά συσχετισμένες μεταξύ τους. Εν κατακλείδι, η κερδοφορία είναι φανερά επηρεασμένη τα έτη 2008-2020 από τους μακροοικονομικούς και χρηματοοικονομικούς παράγοντες, καθώς η ύπαρξη δημόσιου χρέους, η οικονομική κρίση και η πανδημία Covid-19 ανάγκασε τις τράπεζες να διαμορφώσουν την πολιτική τους, έτσι ώστε να είναι ανθεκτικές, διατηρώντας τη σταθερότητα, την κεφαλαιακή επάρκεια και τη ρευστότητα στη χώρα σε υψηλά επίπεδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Θεσμικό πλαίσιο

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί το σημαντικότερο πυλώνα της ελληνικής οικονομίας, καθώς αντιπροσωπεύει καίριο ρόλο στον χρηματοοικονομικό τομέα. Το θεσμικό πλαίσιο για τις τράπεζες αποδόθηκε με τον νόμο 5076/1931 στο άρθρο 10, παρ. 1 «περί Ανωνύμων Εταιρειών και Τραπεζών» και ορίζεται ως: *«Τράπεζαι είναι αι επιχειρήσεις αίτινες, ανεξαρτήτως ετέρου σκοπού αυτών, δέχονται κατ' επάγγελμα καταθέσεις χρημάτων ή άλλων αξιών»*. Ωστόσο, ο όρος αυτός εκσυγχρονίστηκε, καθώς οι λειτουργίες των τραπεζών πολλαπλασιάστηκαν, καθιστώντας τον παλιό ορισμό ελλιπή. Έτσι σύμφωνα με το νόμο 2076/1992 στο άρθρο 2, αναδιαμορφώθηκε ο ορισμός του τραπεζικού ιδρύματος ως: *«επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της»*.

Ακόμη, είναι σημαντικό να αποσαφηνιστεί και ο όρος του πιστωτικού ιδρύματος, που γίνεται αναφορά στον νόμο 3601/2007 στο άρθρο 1, παρ.1 ως: *«επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση δανείων ή λοιπών πιστώσεων για λογαριασμό της, ή ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια της παραγράφου 19 του παρόντος άρθρου»*. Ωστόσο, με ευρωπαϊκή οδηγία 2013/36/ΕΕ στο άρθρο 4, παρ.1, ο νόμος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με τον παρακάτω ορισμό *«ως πιστωτικό ίδρυμα νοείται η επιχείρηση της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή από το κοινό καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό»*.

Σκοπός του τραπεζικού συστήματος είναι η ομαλή λειτουργία ενός ενιαίου τραπεζικού κλάδου σύμφωνα με τις αρχές, τους κανόνες και τις ισχύουσες πάντα διατάξεις. Η οικονομία της Ελλάδας απαιτεί ένα εύρωστο και δυναμικό τραπεζικό περιβάλλον, όπου θα κατανοεί τις νέες ανάγκες, θα καινοτομεί και θα προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα, διαχειρίζοντας και αντιμετωπίζοντας τις οικονομικές προκλήσεις αποτελεσματικά (Chatzoglou et al., 2010). Ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων, η εποπτεία, οι κανόνες, η διαχείριση κινδύνων, η προστασία των καταναλωτών και το σύστημα εγγυήσεων των καταθέσεων διέπονται από τη νομοθεσία της χώρας, αλλά και από τις Ευρωπαϊκές οδηγίες, έχοντας απώτερο σκοπό έναν ενιαίο τραπεζικό σύστημα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Νούλας, 2015).

3.1 Εποπτεία ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Η εποπτεία του τραπεζικού κλάδου αποτελεί σημαντική λειτουργία ενός σταθερού, εύρυθμου και εύρωστου χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς η συμμόρφωση των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων προς τις διατάξεις, τους κανόνες και τις οδηγίες δημιουργούν ένα ανταγωνιστικό και εκσυγχρονισμένο περιβάλλον. Η τραπεζική εποπτεία έγκειται στον έλεγχο της ρευστότητας, της κεφαλαιακής επάρκειας, της αξιοπιστίας, της διαφάνειας, της τήρησης του θεσμικού πλαισίου, του προσδιορισμού των διαφόρων κινδύνων και τέλος της διατήρησης των ιδίων κεφαλαίων σε περίπτωση αντιστάθμισης κινδύνου (Hirtle et al., 2020). Η αναγκαιότητα της τραπεζικής εποπτείας έχει καίριο ρόλο στο οικονομικό περιβάλλον, καθώς η ρευστότητα, η φερεγγυότητα και η σταθερότητα, παρέχει ένα ασφαλές περιβάλλον για την εύρυθμη λειτουργία του κλάδου.

Σε εθνικό επίπεδο, η εποπτεία των ελληνικών τραπεζών προέρχεται από τις αρμόδιες αρχές, παράλληλα με την ευρωπαϊκή εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας, που εποπτεύει τα νομισματικά χρηματοοικονομικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Murphy, 2023). Κάποια ακόμη βασικά ευρωπαϊκά εποπτικά όργανα είναι η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου. Ο συνδυασμός της εθνικής και ευρωπαϊκής εποπτείας συμβάλει στον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό, που συστάθηκε το 2014 και διασφαλίζει τη σταθερότητα και την ασφάλεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Murphy, 2023).

Η εποπτεία του τραπεζικού κλάδου υπόκειται σε διάφορους νόμους, διατάξεις και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εναρμονίζοντας τη λειτουργία των τραπεζών με τις ισχύουσες νομοθεσίες. Το θεσμικό πλαίσιο που μέχρι πρότινος ίσχυε, ήταν ο νόμος 4261/2014 στον οποίο ενσωματώθηκε η οδηγία 2013/36/ΕΕ, όπου αφορούσε τη *«Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων»*, ενώ με την κωδικοποίηση με τον νόμο 5036/2023 ο τίτλος αντικαταστάθηκε με *«Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων»*. Ο παραπάνω νόμος θέσπιζε κανόνες σχετικά με τις δραστηριότητες των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα εποπτικά εργαλεία και τις εξουσίες, την προληπτική εποπτεία και τις δημοσιεύσεις των προληπτικών ελέγχων στις αρμόδιες αρχές.

Η σύσταση του ευρωπαϊκού ενιαίου εποπτικού μηχανισμού ορίζεται στον κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης 1024/2013 και ανέθεσε καθήκοντα στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, με σκοπό να συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος, διασφαλίζοντας τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ίση μεταχείριση τους. Εν συνεχεία του νόμου, ακολούθησε ο κανονισμός 468/2014, ο οποίος θέσπισε τη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών αρμόδιων αρχών, καθώς και τις αρμοδιότητες των δύο πλευρών αλλά και τις μεθόδους εποπτείας. Αξιοσημείωτη στάθηκε η πρώτη παγκόσμια συμφωνία για την εποπτεία της τραπεζικής, καθώς στις αρχές της δεκαετίας του 1970, υπήρχε έντονη αβεβαιότητα, αστάθεια, χρεοκοπίες, υψηλοί ρυθμοί πληθωρισμού και γενικότερα έντονες οικονομικές αναταραχές στις οικονομίες των χωρών. Έτσι το σταθερό σύστημα εποπτείας ιδρύθηκε το 1974, και ήταν η επιτροπή της Βασιλείας.

3.2 Επιτροπή της Βασιλείας

Η επιτροπή Βασιλείας είχε έδρα την Ελβετία και ήταν ένας μη κρατικός οργανισμός, που διαμόρφωνε ένα ρυθμιστικό πλαίσιο και κατεύθυνε τα πιστωτικά ιδρύματα με αυστηρούς όρους, προληπτικές διαδικασίες και μέτρα. Σκοπός της ήταν η διασφάλιση των διεθνών κανονισμών και διατάξεων, προκειμένου να εξασφαλίσει την ευρωστία και την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος (Κόντος, 2019). Η ενίσχυση και η σταθερότητα του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, ο καθορισμός των ελάχιστων επιπέδων εποπτείας, η άμεση ανταλλαγή πληροφοριών για τις εποπτικές μεθόδους και η βελτίωση τους, ήταν βασικές αρμοδιότητες της βασιλείας (Vousinas, 2015). Βέβαια η επιτροπή δεν ήταν υπόχρεη να επιβάλλει σε καμία χώρα τη χάραξη της πολιτικής της, παρά μόνο αν το κράτος επέλεγε να την υιοθετήσει.

Γενικότερα, οι αναπτυγμένες χώρες G-10, που αποτελούνταν από το Βέλγιο, τον Καναδά, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ιαπωνία, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, την Ισπανία, τη Σουηδία, την Ελβετία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ, συνεδρίασαν πρώτη φορά τον Φεβρουάριο του 1975 και έκτοτε συνεργάστηκαν σε συνεδριάσεις 3 με 4 φορές τον χρόνο (Κόντος, 2019). Στο επίκεντρο των πρώτων συνεδριάσεων ήταν η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, αναγνωρίζοντας ότι ήταν επιτακτική ανάγκη για πολυεθνή συμφωνία με σκοπό την ενίσχυση του διεθνούς τραπεζικού συστήματος

(Vousinas, 2015). Έτσι οι G-10 εισηγήθηκαν να υπάρχουν ενιαία πρότυπα για τις τράπεζες, με αποτέλεσμα να ακολουθήσει η Βασιλεία I.

3.3 Βασιλεία I

Το 1988 επιτεύχθηκε η Βασιλεία I, η οποία αναφερόταν σε ρυθμιστικά πλαίσια, τα οποία αφορούσαν την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών και κατά επέκταση τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, δηλαδή την αδυναμία ενός δανειολήπτη να εξοφλήσει μια υποχρέωση (Pervez et al., 2022). Προς αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου, η συνθήκη της Βασιλείας I συμφωνήθηκε από τις G-10 και δημοσιοποιήθηκε το 1987. Προέβλεπε τον καθορισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και τον υπολογισμό των κεφαλαίων που απαιτούνταν για την αντιστάθμιση του κινδύνου (ElBannan, 2017). Βέβαια το 1996 ήρθε η τροποποιημένη Βασιλεία I, η οποία συμπεριελάμβανε και τον κίνδυνο της αγοράς, που αφορά τις απώλειες λόγω μεταβολών στις τιμές (Pervez et al., 2022).

Η επιτακτική αντιμετώπιση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών προήλθε με τον ορισμό των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, όπως προσδιορίζονται στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, καθώς και το ελάχιστο απαιτούμενο επίπεδο κεφαλαίων, όπου ισούται με τουλάχιστον 8% (Κόντος, 2019). Ορίζεται ως ο λόγος των ιδίων κεφαλαίων ως προς τα συνολικά στοιχεία του ενεργητικού, σταθμισμένα με τον πιστωτικό κίνδυνο. Στην τροποποιημένη συμφωνία συμπεριελήφθησαν και οι κίνδυνοι συναλλαγών σε συνάλλαγμα, επιτοκίου, διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα, μετοχές, εμπορεύματα και δικαιώματα προαίρεσης (Κόντος, 2019). Μέχρι το 2004 οι τράπεζες λειτουργούσαν με τα ρυθμιστικά πλαίσια ως έχει, έως ότου παρατηρήθηκε ότι οι αγορές αλλάζουν, μεταβάλλονται και εκσυγχρονίζονται, με αποτέλεσμα να χρειάζεται να διατυπωθεί η Βασιλεία II.

3.4 Βασιλεία II

Οι ελλείψεις και οι αδυναμίες των ισχυρότων πλαισίων οδήγησαν την επιτροπή της Βασιλείας να διατυπώσει νέα ρυθμιστικά πλαίσια, την Βασιλεία II, που αφορά τις βελτιώσεις ασφάλειας και σταθερότητας του τραπεζικού κλάδου, καθώς υπήρχαν πολλές μεταβολές και καινοτομίες στο πέρασμα του χρόνου (Pervez et al., 2022). Σκοπός της ήταν η πληρέστερη απεικόνιση των κινδύνων, η σύνδεση τους με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και η ενίσχυση της εποπτείας για προληπτικούς λόγους (Κόντος, 2019). Η Βασιλεία II βασιζόταν σε τρεις πυλώνες, τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, την εποπτική αξιολόγηση και την πειθαρχία της αγοράς (ElBannan, 2017).

Αναλυτικότερα, ο πρώτος πυλώνας προσέγγιζε επιστημονικά τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς με εξελιγμένες μεθόδους, ενώ διαβάθμιζε τους πελάτες αξιολογώντας τους με τέσσερις παραμέτρους, την πιθανότητα αθέτησης, τη μέση αναμενόμενη ζημία, την έκθεση στην αθέτηση και την εναπομένουσα διάρκεια ως τη λήξη των απαιτήσεων (Κόντος, 2019). Ακόμη ορίστηκε ο λειτουργικός κίνδυνος, ως ο κίνδυνος άμεσων και έμμεσων απωλειών που μπορεί να υποστεί μια οικονομική μονάδα λόγω προβληματικών εσωτερικών διαδικασιών, λόγω αυτού εισήχθησαν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις (ElBannan, 2017). Ο δεύτερος πυλώνας θέτει συστήματα παρακολούθησης και προσδιορισμού κινδύνου, προκειμένου να υπάρχει περαιτέρω εσωτερικός έλεγχος για την καλύτερη διαχείρισή του (Κόντος, 2019). Τέλος, ο τρίτος πυλώνας, της πειθαρχίας της αγοράς, αφορά την υποχρέωση των τραπεζών στη δημοσιοποίηση των οικονομικών στοιχείων τους, διασφαλίζοντας την διαφάνεια, την εύκολη συγκρισιμότητα και τη γνωστοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου (Vousinas, 2015).

3.5 Βασιλεία III

Στις αρχές του 2008 ήταν εμφανής η ανάγκη για ενίσχυση του πλαισίου της Βασιλείας II, καθώς ο τραπεζικός κλάδος παγκοσμίως εισήλθε σε οικονομική κρίση, έλλειψη επαρκούς ρευστότητας και υπερβολικής μόχλευσης. Αυτά οδήγησαν στη Βασιλεία III, αναδιαρθρωμένη, ενισχυμένη και βασισμένη στους κανόνες της Βασιλείας I και της Βασιλείας II. Η ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας, της διαχείρισης ρευστότητας, ο έλεγχος μόχλευσης και η αντιμετώπιση κινδύνου κρίσεων ήταν οι τέσσερις παράγοντες που διαμόρφωσαν τα νέα πρότυπα. (ElBannan, 2017)

Πιο συγκεκριμένα, η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών από το 8% αυξήθηκε το 2019 σε 11,5%, με αυτό να αποτελεί την αντιστάθμιση των κινδύνων που ολοένα και περισσότερο αυξάνονται (Κόντος, 2019). Με τη Βασιλεία III εισάγεται ο δείκτης μόχλευσης, προκειμένου να εξασφαλίσει επαρκή και άμεσα ρευστό, με το ελάχιστο όριο να ισούται με 3%. Για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας, αναδείχθηκε ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας και της καθαρής σταθερής χρηματοδότησης, διασφαλίζοντας ότι η τράπεζα έχει επαρκή αποθέματα ρευστότητας και σταθερές πηγές χρηματοδότησης, αντίστοιχα (ElBannan, 2017). Τέλος, η επαρκής εποπτεία των τραπεζών είναι βασικό στοιχείο που διασφαλίζει εξυγίανση, ασφάλεια, διαφάνεια και ευστάθεια, αντιμετωπίζοντας τις κρίσεις του τραπεζικού συστήματος (ElBannan, 2017).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4° : Ελληνικό τραπεζικό σύστημα

4.1 Δομή ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Δεδομένου ότι για την ανάπτυξη και τη διατήρηση μιας σταθερής οικονομίας χρειάζονται σταθερά θεμέλια, η Κεντρική τράπεζα αναδεικνύεται ως ένας από τους σημαντικότερους πυλώνες. Ο εποπτικός και θεσμικός της ρόλος είναι αυτός που συντονίζει, ρυθμίζει, διαχειρίζεται και εποπτεύει όλα τα νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πιο συγκεκριμένα, τον ρόλο αυτόν τον κατέχει, η Τράπεζα της Ελλάδος, αποτελώντας αναπόσπαστο μέλος του Ευρωσυστήματος. Υπό την εποπτεία της κεντρικής τράπεζας εμπίπτουν οι τρεις κατηγορίες τραπεζών, εμπορικές, συνεταιριστικές και ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί. Οι εμπορικές περιλαμβάνουν τις ελληνικές και τις ξένες εμπορικές τράπεζες, ενώ οι ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί αποτελούνται από το Ταχυδρομικό Ταμειτήριο και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν παρουσιαστεί στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μέχρι τον Οκτώβριο του 2023, το σύνολο των ελληνικών νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι 47 εκ των οποίων, μια είναι η Εθνική Κεντρική Τράπεζα, δηλαδή η Τράπεζα της Ελλάδος, 35 είναι ο αριθμός των πιστωτικών ιδρυμάτων, 8 των αμοιβαίων κεφαλαίων χρηματαγοράς και 3 εταιρίες που λαμβάνουν καταθέσεις. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος, ο αριθμός των 35 πιστωτικών ιδρυμάτων διαχωρίζονται σε 8 πιστωτικά ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα, 6 συνεταιριστικές τράπεζες, 19 υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τέλος 2 υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπρόσθετα, ένα σημαντικό στατιστικό στοιχείο που παρουσιάζεται στην επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών είναι ότι ο αριθμός των εμπορικών τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα κατά το έτος 2023, οι οποίες διαρθρώνουν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και ισοδυναμούν με 13, εκ των οποίων οι 10 είναι ελληνικές, ενώ οι 3 είναι υποκαταστήματα ξένων τραπεζών. Τέλος, αποδεικνύεται ότι κατά το δεύτερο μισό του 2023, βρίσκονται σε λειτουργία 1702 υποκαταστήματα εμπορικών τραπεζών σε όλη την επικράτεια της χώρας, αναδεικνύοντας ότι οι εμπορικές τράπεζες αποτελούν τον κορμό του τραπεζικού συστήματος.

4.2 Υπηρεσίες του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Στη σημερινή χρηματοοικονομική πραγματικότητα, η ύπαρξη χρηματοοικονομικών οργανισμών είναι αναπόσπαστο μέρος του οικονομικού τοπίου. Οι προχωρημένοι ψηφιακοί μετασχηματισμοί που επιβάλλονται, ο εκσυγχρονισμός του δικτύου υπηρεσιών μέσω προηγμένων τεχνολογικών επιτευγμάτων, οι νέοι τρόποι εξυπηρέτησης πελατών μέσω ψηφιακών δικτύων και τα νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα είναι αναγκαία και απαραίτητα, συμβάλλοντας στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και κατά συνέπεια στη δημιουργία μιας ισχυρής, όλο εξελισσόμενης οικονομίας (Albani et al., 2019). Είναι φανερό ότι λόγω των συνεχόμενων μετασχηματισμών και εξελίξεων που επιτάσσει ο χρηματοοικονομικός τομέας, για την καλύτερη ποιοτική και αποτελεσματική λειτουργία του, το ελληνικό χρηματοοικονομικό σύστημα προσαρμόζεται στα σύγχρονα προϊόντα και στις προσφερόμενες υπηρεσίες (Chatzoglou et al., 2010).

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, το οποίο βασίζεται στην Τράπεζα της Ελλάδος παρέχει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, με τις βασικότερες λειτουργίες, τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής και τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών στη χώρα. Ως εκτελεστικό όργανο του Ευρωσυστήματος και εθνικής αρχής εξυγίανσης, είναι υπεύθυνη για τη ρευστότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των καταθέσεων, ενώ ταυτόχρονα παρέχει ενημέρωση στους έλληνες πολίτες σχετικά με τη νομισματική πολιτική (Alogoskoufis, 2021). Επιπλέον η αξιολόγηση δυσμενών καταστάσεων, η ανάληψη αποφάσεων και η εφαρμογή μέτρων στον ελλαδικό χώρο, είναι υποχρέωσή της με σκοπό τη δημιουργία ανθεκτικού και αξιόπιστου συστήματος (Chatzoglou et al., 2010). Η εποπτική αρμοδιότητά της περιέχει την παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας, τη συμμόρφωση των κανόνων ρευστότητας, τη διαχείριση κινδύνων, τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τη χορήγηση αδειών λειτουργίας, καθώς και την εξέταση συμμόρφωσης της νομοθεσίας των εποπτευόμενων ιδρυμάτων (Kotidis et al., 2023). Η παροχή υποδομών των πληρωμών και των διακανονισμών, η επίβλεψη των συστημάτων συναλλαγών και η συνεργασία με τα νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποτελούν βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας (Louri & Migiakis, 2019). Τελευταία λειτουργία εξίσου σημαντική με τις υπόλοιπες, είναι η παροχή πληροφόρησης για τη δευτερογενή αγορά, την αγοραπωλησία χρυσού αλλά και την αγορά συναλλάγματος, όπου κάθε μια από αυτές διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ελληνική οικονομία.

Οι εμπορικές τράπεζες είναι τα βασικότερα ιδρύματα που προσφέρουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες τόσο στο κράτος όσο στις επιχειρήσεις και στο κοινό (Louri & Migiakis, 2019). Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές, η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και επενδύσεων, όπως επίσης και οι χρηματοδοτήσεις είναι βασικές καθημερινές λειτουργίες που παρέχουν τη δυνατότητα στους πελάτες να συμμετέχουν ενεργά στην τοπική και εθνική οικονομία (Sideri, 2021). Πιο συγκεκριμένα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που μπορούν να προσφέρουν, αναφέρονται στον νόμο 4261/2014 άρθρο 11, παρ. 1, και έχουν ως εξής: την αποδοχή καταθέσεων, τη χορήγηση δανείων ή πιστώσεων, τη χρηματοδοτική μίσθωση, πράξεις διενέργειας πληρωμών, έκδοση και διαχείριση πληρωμών, όπως πιστωτικών ή χρεωστικών καρτών, ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών. Ακόμη, εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων, συναλλαγές μέσα στη χρηματαγορά, είτε με συνάλλαγμα είτε με προθεσμιακά συμβόλαια χρηματοπιστωτικών τίτλων ή δικαιωμάτων ή συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων είτε με κινητές αξίες, θεωρούνται βασικές λειτουργίες. Επιπλέον, συμμετοχή σε εκδόσεις τίτλων και παροχών, παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις, διαμεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές, διαχείριση χαρτοφυλακίου, φύλαξη και διαχείριση κινητών αξιών, συλλογή και επεξεργασία εμπορικών πληροφοριών, εκμίσθωση θυρίδων, έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος και παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, παρέχονται ως βασικά εργαλεία από τις ελληνικές τράπεζες.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν την ιδιότητα των εμπορικών τραπεζών, οπότε μπορούν να προσφέρουν τις ίδιες παροχές και υπηρεσίες με τις εμπορικές με τη μόνη ειδοποιό διαφορά να έγκειται στο γεγονός ότι λειτουργούν σε μορφή συνεταιρισμού και όχι Ανώνυμης εταιρίας (Zervoudi, 2019). Τέλος, οι ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί που συμπεριλαμβάνει το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, διαφέρουν από τις παροχές των εμπορικών τραπεζών, και λειτουργούν για συγκεκριμένους τομείς. Το πρώτο, παρέχει φύλαξη και διαχείριση παρακαταθηκών, χορήγηση δανείων και διαχείριση κεφαλαίων των επιχειρήσεων, ενώ το δεύτερο αντίστοιχα χρησιμοποιεί τα υποκαταστήματα των ταχυδρομείων για τη διεκπεραίωση των συναλλαγών.

Πιο συγκεκριμένα, στις επόμενες υποενότητες θα επικεντρωθούμε στις δύο εμπορικές τράπεζες, την Εθνική τράπεζα της Ελλάδος και την Τράπεζα Πειραιώς.

4.3 Ιστορική αναδρομή Εθνικής τράπεζας

Η Εθνική τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 1841 ως ανώνυμη ιδιωτική εταιρία με έδρα την Αθήνα. Ο πρώτος διοικητής της τράπεζας ήταν ο Γεώργιος Σταύρου, όπου διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην εδραίωση του τραπεζικού θεσμού και κατ' επέκταση στην οικονομία της Ελλάδας. Επέκτεινε το δίκτυο της τράπεζας με την προσθήκη 15 νέων υποκαταστημάτων σε όλη την Ελλάδα, ενισχύοντας τη θέση της στο τραπεζικό σύστημα. Το 1860 η Εθνική συνέβαλε σημαντικά στην ίδρυση του Εθνικού θεάτρου, αποτελώντας σημαντική ανάπτυξη της εθνικής πολιτιστικής σκηνής. Το 1880 εισάγεται η μετοχή της στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, ενώ χρηματοδότησε μεγάλα έργα, όπως η Διώρυγα της Κορίνθου και τους Ολυμπιακούς αγώνες.

Στην αρχή της δεκαετίας του 1900, ολοκληρώνεται η ανακατασκευή του κεντρικού καταστήματος της Εθνικής, μετασχηματίζοντάς το σε ένα ενιαίο, σύγχρονο και εμβληματικό κτήριο. Μέχρι το 1908, η Εθνική κατέχει ισχυρή θέση στην οικονομία αλλά και στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, καθώς 45 από τα 49 καταστήματα της επικράτειας, ανήκουν στον όμιλο της. Διαδραμάτισε σημαντικό οικονομικό φορέα, στην ανάκαμψη και στην ανοικοδόμηση της Θεσσαλονίκης, μετά από την καταστροφική πυρκαγιά του 1917. Επιπλέον, η προσφορά αρωγής την περίοδο της Μικρασιατικής καταστροφής ήταν αξιοσημείωτη, καθώς οι πρόσφυγες αποζημιώνονταν έναντι της αξίας των περιουσιών που κατείχαν στην Τουρκία. Μετά από τρία χρόνια, η τράπεζα ιδρύει το πρώτο πρακτορείο στη Νέα Υόρκη, δημιουργώντας διεθνή παρουσία. Σημαντικό γεγονός του 1928 θεωρείται η ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς η Εθνική παραιτείται από το εκδοτικό προνόμιο, παραχωρώντας την έκδοση του νομίσματος στη νεοϊδρυθείσα τράπεζα.

Στις αρχές του 1970, η Εθνική κυκλοφορεί την πρώτη πιστωτική κάρτα στην Ελλάδα, εισάγοντας ταυτόχρονα τον θεσμό της καταναλωτικής πίστης. Η εισαγωγή των καρτών συνέβαλε στη δημιουργία του σύγχρονου συστήματος real-time processing, όπου διεξάγει και εκτελεί σε πραγματικό χρόνο χρηματικές συναλλαγές. Αυτό το σύστημα επεκτάθηκε με ταχύ ρυθμό σε όλη την Ελλάδα, ενώ την επόμενη δεκαετία ακολούθησε η εφεύρεση των μηχανημάτων αυτόματης συναλλαγής ΑΤΜ, όπου υπάρχει μέχρι σήμερα. Στα τέλη του 1999, η μετοχή της Εθνικής εισάγεται και στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Ακόμη σημαντική ανάδειξη στις διεθνείς αγορές παρουσίασε το 2000, όπου η επιχειρηματική δραστηριότητα της Εθνικής τράπεζας επεκτάθηκε, εξαγοράζοντας τράπεζες στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και πιο συγκεκριμένα στη Βουλγαρία, Ρουμανία,

Βόρεια Μακεδονία, Σερβία και Τουρκία. Το 2007 πραγματοποίησε μια ακόμη υπέρογκη προσφορά οικονομικής στήριξης στις πυρόπληκτες περιοχές της Ελλάδας. Επτά χρόνια αργότερα η Εθνική προσφέρει δωρεά ύψους 30 εκατομμυρίων ευρώ, με σκοπό την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και περίθαλψης στο Νοσοκομείο Ευαγγελισμός. Το 2017 κηρύσσει την έναρξη λειτουργίας του Μουσείου Αγγέλου Σικελιανού στη Λευκάδα, ενώ ταυτόχρονα χρηματοδοτεί την κατασκευή της Ολυμπίας Οδού.

Από το 2020 και έπειτα, η Εθνική συνεχίζει να προσφέρει στην ενίσχυση της Ελληνικής οικονομίας, καθώς παρέχει εξειδικευμένες συμβουλές, οικονομικά προγράμματα, όπως επίσης επενδυτικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες για ένα αειφόρο μέλλον. Ο διαρκής εκσυγχρονισμός και μετασχηματισμός της είναι αναγκαίος, καθώς οι πολίτες επιζητούν ένα σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον ώστε να ικανοποιούν τις ανάγκες τους. Πιο συγκεκριμένα, η εφαρμογή νέων τεχνολογιών, όπως η ψηφιοποίηση των υπηρεσιών, η ανάπτυξη κινητών εφαρμογών, η χρήση τεχνίτης νοημοσύνης, η ασφάλεια των συναλλαγών, η άμεση επικοινωνία και εξυπηρέτηση των πελατών είναι βασικές παροχές που διατηρούν την ισχυρή θέση της Εθνικής στον τραπεζικό κλάδο.

Εν κατακλείδι, η Εθνική βρίσκεται σε ένα από τους ισχυρότερους ομίλους της Ελλάδας, κατέχοντας σημαντικό ρόλο στην ελληνική οικονομία και γενικότερα στην ενίσχυση του κοινωνικού μετασχηματισμού της χώρας. Σημαντικό γεγονός είναι ότι η Εθνική κατέχει έντονη παρουσία στην Αμερική και στην Ευρώπη, συνδέοντας την εγχώρια με τις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Το ενεργητικό του ομίλου περιλαμβάνει θυγατρικές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο Εξωτερικό, με 356 καταστήματα και 1476 ΑΤΜ. Στον όμιλο απασχολούνται 8103 εργαζόμενοι, ενώ οι 6 εκατομμύρια πελάτες εξυπηρετούνται με τα εξελιγμένα τραπεζικά προϊόντα, με την αύξηση των ενεργών χρηστών του Digital Banking να φτάνει στα 2,8 εκατομμύρια τον τελευταίο χρόνο.

4.4 Ιστορική αναδρομή Τράπεζας Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το έτος 1916 με έδρα την Αθήνα και μέσα σε δύο χρόνια η μετοχή της εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Το 1963 εντάχθηκε στον όμιλο της εμπορικής τράπεζας της Ελλάδος, όπου το 1975 μεταβιβάστηκε από τον ιδιωτικό τομέα στην κυριότητα του κράτους. Όμως, το 1991, λόγω των ιδιωτικοποιήσεων που υποβλήθηκαν σε ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις της Ελλάδας, η Πειραιώς μεταβιβάζεται σε ιδιωτικά χέρια υπό την ηγεσία του Μιχάλη Σάλλα. Η μετάβαση αυτή σηματοδότησε την περίοδο αναδιοργάνωσης και ανάπτυξης, με σκοπό την παροχή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στο κοινό της.

Η έναρξη των δραστηριοτήτων της τράπεζας στη Βουλγαρία, το 1993, αποτέλεσε σημαντικό βήμα για τη διεθνή επέκτασή της, ενώ παράλληλα ίδρυσε τρεις θυγατρικές σε νέους χρηματοοικονομικούς τομείς, την Πειραιώς leasing, την Πειραιώς πρακτορειακή και την Πειραιώς αμοιβαίων κεφαλαίων. Σειρά στη διεθνή παρουσία ήταν η Αλβανία, όπου το 1996 ίδρυσε την Tirana Bank, ενώ ένα χρόνο αργότερα προχώρησε στην εξαγορά της Σίγμα Χρηματιστηριακής-Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών. Η επέκταση της στη Νέα Υόρκη έγινε το 1998, όπου συμφωνήθηκε η εξαγορά του 56% της Marathon Bank. Το 1998 εξαγοράζει σημαντικές τράπεζες σε όλο το μήκος της Ελλάδας, με αφετηρία τη Μακεδονία-Θράκη, Xios Bank και Credit Lyonnais Hellas. Συνεχίζει το 1999 να επεκτείνει το δίκτυο της τόσο εγχώρια όσο και διεθνή, καθώς απορροφά την National Westminster και εξαγοράζει την Peter Credit Bank στη Ρουμανία.

Η δεκαετία του 2000 χαρακτηρίζεται ως ισχυρή για την Πειραιώς, καθώς ενισχύει την εγχώρια και διεθνή παρουσία της. Στις αρχές του 2000, ολοκληρώνεται η συγχώνευση των τραπεζών Χίου και Μακεδονίας-Θράκης, ενώ δημιουργεί ηλεκτρονική πλατφόρμα τραπεζικής winbank, με σκοπό την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση μέσω τηλεφώνου, ίντερνετ και ATM. Το 2002 εξαγοράζει το 58% της ETBAbank και επικεντρώνεται στη στρατηγική συνεργασία της με την ING, η οποία δραστηριοποιείται στις τραπεζοασφάλειες. Το 2004 εξαγοράζει την Intebank NY από τη θυγατρική Marathon Corporation, ενώ ταυτόχρονα η Δεβλέτογλου ΑΧΕΠΕΥ συγχωνεύεται από τη Σίγμα ΑΧΕΠΕΥ.

Το 2005 επικεντρώνεται στη διεθνή παρουσία της, καθώς εξαγοράζει τη Βουλγάρικη τράπεζα Eurobank, τη Σέρβικη τράπεζα Atlas banka και την Αιγυπτιακή τράπεζα Egyptian Commercial Bank. Το 2007 εξαγοράζει την εταιρία λειτουργικής μίσθωσης AVIS, την Ουκρανική τράπεζα International Commerce Bank και το τοπικό Κυπριακό δίκτυο της

Arab Bank. Επίσης ανανεώνει τη συνεργασία της με την ING για 10 επιπλέον έτη στον τομέα της τραπεζοασφάλειας ζωής. Το 2008 δημιουργεί την Πειραιώς Κύπρου LTD, ενώ ξεσπάει η οικονομική κρίση στην Ελλάδα.

Το επόμενο χρόνο, η τράπεζα Πειραιώς αύξησε το μετοχικό της κεφάλαιο κατά 370 εκατομμύρια λόγω της έκδοσης προνομιούχων μετοχών, όπου αυτή η ενίσχυση προήλθε από το Ελληνικό Δημόσιο εισφέροντας ίσης αξίας ομόλογα. Το 2010 η Πειραιώς καινοτομεί, δημιουργώντας το πρώτο online κανάλι πώλησης τραπεζικών προϊόντων στην Ελλάδα. Το 2013 προχωράει στην εξαγόραση της Millennium BCP, ενώ ένα χρόνο αργότερα ανακοινώνει την πώληση του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΤΕ ασφαλιστικής. Ως πρωτοποριακή τράπεζα, το 2016, εισάγει αυτοματοποιημένο ηλεκτρονικό κατάστημα, το οποίο διαχειρίζεται ολόκληρο το φάσμα των τραπεζικών συναλλαγών.

Το 2017 βρίσκει την τράπεζα σε αναδιοργάνωση διοικητικού συμβουλίου, χάραξη κουλτούρας, πολιτικής και λειτουργίας, καθορίζοντας μια ενιαία στρατηγική με βάση την αξιοκρατία, την υπευθυνότητα και τη διαφάνεια. Ακόμη, εγκαινιάζει την πλατφόρμα πώλησης περιουσιακών στοιχείων ακίνητης περιουσίας μέσω διαδικτυακών δημοπρασιών και ενισχύει την ψηφιοποίηση διεργασιών, την απομακρυσμένη εξυπηρέτηση κοινού και τη θεσμοθέτηση του πλαισίου των προμηθειών. Το 2018 εντάσσεται ως μέλος της παγκόσμιας ομοσπονδίας για την ανταγωνιστικότητα με απώτερο στόχο την καινοτομία, την παραγωγικότητα και την ευημερία. Το 2019 υπογράφει τις παγκόσμιες Αρχές Υπεύθυνης Τραπεζικής, ενώ το 2020 κατατάσσεται στις κορυφαίες εταιρίες διεθνώς που διαχειρίστηκαν την κλιματική αλλαγή καταλλήλως. Τέλος, το 2023 απέσπασε διεθνή αναγνώριση, κερδίζοντας το παγκόσμιο βραβείο Client Service & Relationship Management, αποδεικνύοντας τις υψηλές ποιότητας υπηρεσίες της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: Χρηματοοικονομική ανάλυση

5.1 Έννοια και σκοπός χρηματοοικονομικής ανάλυσης

Βασικός πυλώνας για την εύρυθμη λειτουργία και την αποδοτικότητα ενός ενιαίου και σύγχρονου τραπεζικού κλάδου είναι η έγκυρη πληροφόρηση σχετικά με τη λειτουργία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Η αποτύπωση των οικονομικών αποτελεσμάτων γίνεται με τη βοήθεια των οικονομικών καταστάσεων (Widyanty & Oktasari, 2020). Οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν βασική πηγή πληροφόρησης και ενημέρωσης τόσο για τους εσωτερικούς όσο για τους εξωτερικούς χρήστες. Επομένως, είναι το μέσο πάνω στο οποίο αναπτύσσεται η ανάλυση και η αξιολόγηση της απόδοσης, της ρευστότητας και της κερδοφορίας, διευκολύνοντας τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της διοίκησης για τη μελλοντική λειτουργία και στρατηγική. Συνοπτικά, αποτελεί τρόπο ανάδειξης τρωτών και δυνατών σημείων των τραπεζών, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους, τη στρατηγική και τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2017).

5.2 Μέθοδος χρηματοοικονομικής ανάλυσης με αριθμοδείκτες

Η χρηματοοικονομική ανάλυση αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την ανάδειξη και την αξιολόγηση της πορείας των τραπεζών (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Πιο συγκεκριμένα, παρέχει πληροφορίες για την πρόοδο και την ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων, διερευνώντας τις αιτίες και τις συνέπειες των αποφάσεων της διοίκησης, των μεταβολών της οικονομίας, της πολιτικής και του μακροοικονομικού περιβάλλοντος (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018). Η οικονομική ανάλυση μέσω αριθμοδεικτών είναι από τους ουσιαστικότερους τρόπους ανάλυσης επίδοσης, καθώς τα αποτελέσματα που εξάγει είναι αντικειμενικά και αναδεικνύουν τα δυνατά αλλά και τα αδύνατα σημεία των τραπεζών.

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες είναι μια ανάλυση που πραγματοποιείται για τον προσδιορισμό της σχέσης μεταξύ ορισμένων στοιχείων της επιχείρησης (Sihombing et al., 2022). Απώτερος σκοπός είναι να αναδείξει την απόδοση της τρέχουσας θέσης συγκριτικά με της προηγούμενης χρονιάς, αξιολογώντας τις μελλοντικές δυνατότητες και τους σχετικούς κινδύνους. Ο προσδιορισμός της βραχυπρόθεσμης και της μακροπρόθεσμης ρευστότητας, του κινδύνου, της κερδοφορίας, της διαχείρισης των περιουσιακών πόρων καθώς και την πιθανή απόδοση των μετοχών, παρέχουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με την υγεία, την αποτελεσματικότητα, την παραγωγικότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018).

Η χρηματοοικονομική ανάλυση περιέχει διάφορους αριθμοδείκτες, οι οποίοι διακρίνονται σε πέντε βασικές κατηγορίες. Τους δείκτες ρευστότητας, δραστηριότητας, διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας, της αποδοτικότητας και της επένδυσης.

5.2.1 Αριθμοδείκτες ρευστότητας

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας αναφέρονται στην ικανότητα της τράπεζας να ανταποκρίνεται στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της. Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας είναι σημαντικοί δείκτες, καθώς οι πιστωτές θέλουν να εισπράξουν έγκαιρα τις απαιτήσεις τους από τις τράπεζες (Madushanka & Mathiyinparasan, 2018). Οπότε οι δείκτες σε καλά επίπεδα μπορεί να αποφέρουν σημαντικά οφέλη επηρεάζοντας τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και την κερδοφορία. Οι τράπεζες συγκεκριμένα, πρέπει να κατέχουν επαρκή ρευστότητα για να έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν τις πελατειακές ανάγκες, τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αλλά και τις μελλοντικές αναλήψεις από τις υπάρχουσες καταθέσεις (Durrhah et al., 2016).

Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια & απαιτήσεις κατά πελατών

Αναλυτικότερα, από τους πιο βασικούς δείκτες ρευστότητας, όπου αναδεικνύει τη βραχυπρόθεσμη φερεγγυότητα της τράπεζας είναι ο δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (Κοντός, 2019). Δείχνει σε τι ποσοστό η τράπεζα μπορεί να καλύψει τις υποχρεώσεις έναντι των πελατών της και πιο συγκεκριμένα το ποσοστό των δανείων που έχει χορηγήσει στους πελάτες της, και που αποτελούν τα ταμειακά της διαθέσιμα (Durrhah et al., 2016). Όσο πιο ψηλός είναι ο δείκτης, τόσο πιο ευέλικτο είναι το τραπεζικό ίδρυμα. Σε αυτήν την περίπτωση τα ταμειακά διαθέσιμα είναι σε υψηλά επίπεδα, ικανά να ανταποκριθούν σε έκτακτες υποχρεώσεις της τράπεζας (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018). Σε αντίθετη περίπτωση ο χαμηλός δείκτης δείχνει μια ανασφάλεια της τράπεζας, υποδεικνύοντας ότι μπορεί να αντιμετωπίζει δυσκολίες στην καταβολή των οικονομικών της υποχρεώσεων. Ο υπολογισμός του δείκτη γίνεται με τον τύπο:

$$\left(\begin{array}{c} \text{Δείκτης ταμειακών} \\ \text{διαθεσίμων} \\ \text{προς δάνεια και} \\ \text{απαιτήσεις κατά πελατών} \end{array} \right) = \frac{\text{Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες}}{\text{Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών}} * 100$$

5.2.2 Αριθμοδείκτες δραστηριότητας

Οι αριθμοδείκτες δραστηριότητας αφορούν τον βαθμό αποτελεσματικότητας μιας τράπεζας από τη χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται άμεσα με τη λειτουργία της (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Είναι από τις πιο σημαντικές κατηγορίες αριθμοδεικτών, καθώς δείχνει κατά πόσο το κυκλοφορούν ενεργητικό της τράπεζας αξιοποιείται κατάλληλα και μετατρέπεται σε μετρητά (Bansal, 2014). Είναι άμεσα συσχετισμένοι με τη ρευστότητα, διότι αναδεικνύουν πόσες φορές κατά τη διάρκεια μιας περιόδου εισπράττονται οι απαιτήσεις ή πόσο αποτελεσματικά αξιοποιείται το κεφάλαιο για να δημιουργήσει κέρδη (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018).

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού

Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού δείχνει την αποτελεσματικότητα από τη χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας. Το σύνολο του ενεργητικού περιλαμβάνει όλες τις επενδύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί ώστε να επωφεληθεί από τα κέρδη (Bansal, 2014). Ο δείκτης φανερώνει πόσα κέρδη πραγματοποίησε η τράπεζα για κάθε ένα ευρώ επένδυσης (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Όσο πιο υψηλός είναι ο δείκτης τόσο πιο αποτελεσματική είναι η διαχείριση της τράπεζας στα περιουσιακά της στοιχεία, δείχνοντας την ικανότητα της να αξιοποιήσει στο μέγιστο τα στοιχεία του ενεργητικού της (Κοντός, 2019). Αντίθετα, ένας χαμηλός δείκτης φανερώνει ότι τα περιουσιακά στοιχεία δεν δημιουργούν ικανοποιητικά έσοδα στην τράπεζα, αποδεικνύοντας ότι δεν ήταν οι καταλληλότερες επενδύσεις. Ο δείκτης υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού} = \frac{\text{Κύκλος εργασιών}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}} * 100$$

Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων

Ο δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων δείχνει πόσες φορές τον χρόνο η τράπεζα εισπράττει τις απαιτήσεις της (Rohman, 2020). Αναλυτικότερα, υποδεικνύει την ικανότητα της τράπεζας να αξιολογεί τον πιστωτικό κίνδυνο, καθώς και το ρίσκο πίστωσης και ρευστότητας των πελατών της. Είναι βασικός δείκτης στην τραπεζική λογιστική, καθώς η είσπραξη των απαιτήσεων μικρής ληκτότητας δίνει την ικανότητα στην τράπεζα να ξανά επενδύσει ή να χορηγήσει δάνειο, δημιουργώντας πολλαπλά κέρδη στη διάρκεια μιας λογιστικής χρήσης (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018). Ένας υψηλός δείκτης σημαίνει ότι υπάρχει ένα καλό σύστημα διαχείρισης είσπραξης απαιτήσεων, σε αντίθεση με ένα

χαμηλό δείκτη που δείχνει ότι η τράπεζα έχει χαλαρή πιστωτική πολιτική ως αποτέλεσμα απλήρωτες και εκκρεμείς απαιτήσεις (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Ο δείκτης προκύπτει από την παρακάτω διαίρεση, όπου στις απαιτήσεις συμπεριλαμβάνονται οι απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις), οι απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους, απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες και απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος.

$$\text{Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων} = \frac{\text{Κύκλος εργασιών}}{\text{Απαιτήσεις}}$$

5.2.3 Αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας

Οι αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας εκτιμούν τη μακροχρόνια ικανότητα της τράπεζας να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της, αξιολογώντας την οικονομική υγεία και τη βιωσιμότητα της (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Αυτοί οι δείκτες είναι σημαντικοί κυρίως για τους μετόχους, τους μακροχρόνιους πιστωτές και τους επενδυτές, αφού αναλύουν τη δομή, τη σύνθεση των κεφαλαίων της τράπεζας, καθώς και τη σύνδεση αυτών των κεφαλαίων με τα στοιχεία του ενεργητικού (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018). Αναλυτικότερα, σε περίπτωση που η τράπεζα δεν μπορεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις της, οι επενδυτές θα υποστούν τις ζημιές. Συνεπώς, η διάρθρωση του κεφαλαίου παίζει σημαντικό ρόλο στην πρόβλεψη της βιωσιμότητας της τράπεζας, καθώς ανανακλά στον βαθμό κινδύνου που επωμίζονται οι μέτοχοι και οι πιστωτές (Bogan, 2012).

Δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια

Ο δείκτης ιδίων προς συνολικά κεφάλαια δείχνει το ποσοστό του συνολικού ενεργητικού της, που έχει χρηματοδοτηθεί από τους φορείς της (Κοντός, 2019). Πιο συγκεκριμένα, αναδεικνύει τι ποσοστό των επενδύσεων έγιναν από τους μετόχους της τράπεζας. Είναι σημαντικός δείκτης, καθώς δείχνει αν η τράπεζα υπερδανείται ή διαχειρίζεται τα κεφάλαια της ικανοποιητικά, επενδύοντας διαχρονικά (Bogan, 2012). Όσο πιο υψηλός είναι ο δείκτης τόσο δείχνει μικρή πιθανότητα οικονομικής δυσκολίας στην εξόφληση των υποχρεώσεων της τράπεζας. Ενώ χαμηλή τιμή του δείκτη υποδηλώνει ότι τα ξένα κεφάλαια κατέχουν μεγάλο ποσοστό του συνολικού κεφαλαίου, που σηματοδοτεί ότι για να ανταπεξέλθει στις οικονομικές μεταβολές ή σε έκτακτα έξοδα χρειάζεται ξένα κεφαλαία. Ο υπολογισμός του δείκτη φαίνεται παρακάτω:

$$\text{Δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια} = \frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Παθητικό}} * 100$$

Δείκτης μόχλευσης

Ο δείκτης μόχλευσης δείχνει πόσες φορές το ενεργητικό καλύπτει τα ίδια κεφάλαια. Είναι φανερό ότι όσο είναι πιο αυξημένος ο δείκτης τόσο πιο αποδοτικά είναι τα ίδια κεφάλαια αλλά σε αυτή την περίπτωση υπάρχει μεγάλη πιθανότητα κινδύνου χρεοκοπίας, καθώς και ρίσκο για την τράπεζα (Acosta-Smith et al., 2020). Αυξημένος δείκτης μπορεί να σημαίνει ότι μειώνονται τα ίδια κεφάλαια, ενώ αυξάνονται τα ξένα με αποτέλεσμα η τράπεζα να χρειάζεται ξένη χρηματοδότηση για την εύρυθμη λειτουργία της (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018). Αντίθετα, ένας χαμηλός δείκτης μπορεί να σημαίνει ότι η τράπεζα δεν αξιοποιεί επαρκώς τα ίδια κεφάλαια για να αυξήσει την απόδοση της. Επομένως, ο τύπος του δείκτη της μόχλευσης είναι ο εξής:

$$\text{Δείκτης μόχλευσης} = \frac{\text{Σύνολο ενεργητικού}}{\text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων}}$$

5.2.4 Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας είναι από τους βασικότερους δείκτες στη χρηματοοικονομική ανάλυση, καθώς ο κύριος σκοπός τους είναι η μέτρηση της αποδοτικότητας της τράπεζας (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018). Αφού η τράπεζα έχει ως απώτερο σκοπό τη δημιουργία κερδών, έτσι η μέτρηση αποδοτικότητας αναφέρεται στην ικανότητα της τράπεζας να δημιουργεί οικονομικά οφέλη (Adam, 2014). Οι δείκτες αυτοί δείχνουν πόσο αποτελεσματικά και παραγωγικά διοικείται η τράπεζα, πόσο αποτελεσματικά χρησιμοποιούνται τα περιουσιακά στοιχεία της και πόσο οι επενδυτικές αποφάσεις είναι κατάλληλες για την ίδια (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Συνοπτικά, μας αναφέρουν αν και σε ποιο βαθμό μια τράπεζα κάνει αποτελεσματική χρήση των πόρων που διαθέτει για να επιτύχει το μέγιστο δυνατό κέρδος.

Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού

Ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού δείχνει πόσο αποδοτικά η τράπεζα χρησιμοποιεί τα στοιχεία του ενεργητικού της (Saputra, 2022). Αναλυτικότερα, φανερώνει την απόδοση της επένδυσης για να έχει στη διάθεση της αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, ώστε να τα

χρησιμοποιεί για την μεγιστοποίηση του κέρδους της (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Είναι από τους σημαντικότερους δείκτες μέτρησης της επίδοσης μιας τράπεζας, καθώς αντικατοπτρίζει την αποδοτικότητα των επενδύσεών της. Ένας υψηλός δείκτης είναι αποδεκτός για την τράπεζα αφού υποδεικνύει αποδοτική χρήση των πόρων της. Αντίθετα ένας χαμηλός δείκτης υποδεικνύει ότι δεν επιτυγχάνει τόση κερδοφορία όση θα μπορούσε με τα αντίστοιχα στοιχεία ενεργητικού της. Ο αριθμοδείκτης υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Αποδοτικότητα Ενεργητικού} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}} * 100$$

Δείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων κεφαλαίων

Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι από τους πιο σημαντικούς αριθμοδείκτες που λαμβάνουν υπόψιν οι επενδυτές, αφού αξιολογούν την ικανότητα της διοίκησης να παράγει κέρδη (Saputra, 2022). Ειδικότερα, ο δείκτης αφορά την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων, δηλαδή τη μετατροπή των μετοχικών κεφαλαίων σε κέρδος (Κοντός, 2019). Πιο συγκεκριμένα, σημαίνει πόσα κέρδη αποκόμισε η τράπεζα για κάθε ένα ευρώ που επενδύει (Saputra, 2022). Υψηλότερες τιμές του δείκτη υποδηλώνουν την αποδοτικότερη χρήση ιδίων κεφαλαίων από τη διοίκηση. Αντίθετα, χαμηλός δείκτης υποδεικνύει προβλήματα στη διαχείριση των κεφαλαίων, οδηγώντας σε μικρή αποδοτικότητα. Ο υπολογισμός του δείκτη φαίνεται παρακάτω:

$$\text{Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων} = \frac{\text{Καθαρό Κέρδος}}{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}}$$

Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους

Ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους αφορά το περιθώριο κέρδους που πραγματοποιεί η τράπεζα από τα λειτουργικά κέρδη (Nariswari & Nugri, 2020). Τα κέρδη δηλαδή που αποκόμισε η τράπεζα από την κανονική της λειτουργία, αφού αφαιρεθούν τα λειτουργικά έξοδά της (Nariswari & Nugri, 2020). Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο πιο αποδοτική είναι η τράπεζα, καθώς φανερώνει ότι μπορεί να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Ένας χαμηλός δείκτης υποδηλώνει ότι η τράπεζα είναι σε χαμηλό βαθμό επικερδής και προσδιορίζει ότι το κέρδος της τράπεζας προέρχεται σε μικρό ποσοστό από τις λειτουργικές δραστηριότητές της. Ο υπολογισμός του δείκτη είναι ο εξής:

$$\text{Καθαρό Περιθώριο Κέρδους} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη χρήσης}}{\text{Κύκλος Εργασιών}} * 100$$

5.2.5 Αριθμοδείκτες επένδυσης

Οι αριθμοδείκτες επένδυσης είναι βασικοί αριθμοδείκτες που πρόκειται να ληφθούν υπ' όψιν από τους επενδυτές και τους μετόχους της τράπεζας όταν θέλουν να αγοράσουν, να πωλήσουν ή να διατηρήσουν μια επένδυση τους (Νεγκάκης & Κουσενίδης, 2015). Οι δείκτες αυτής της κατηγορίας χρησιμοποιούνται για να μετρήσουν την αποδοτικότητα της χρηματοοικονομικής επένδυσης, κατά πόσο δηλαδή η επένδυση αξιολογείται θετικά και πόσο αποτιμάται η αξία μιας τράπεζας για τους επενδυτές (Κοντός, 2019).

Δείκτης κέρδη ανά μετοχή

Ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή παρουσιάζει το ύψος των καθαρών κερδών που αντιστοιχούν σε μια μετοχή της τράπεζας (Σουμπενιώτης & Ταμπακούδης, 2018). Δηλαδή υποδεικνύει την δυναμικότητα της τράπεζας για κάθε μια λογιστική χρήση. Είναι σημαντικός δείκτης καθώς οι επενδυτές ή οι μέτοχοι γνωρίζουν τι ποσοστό των κερδών θα αντιστοιχεί στο μερίδιο τους (Κοντός, 2019). Ένας υψηλός δείκτης μπορεί να υποδεικνύει κερδοφορία και αποδοτικότητα για την τράπεζα, ενώ χαμηλός δείκτης μπορεί να αντικατοπτρίζει μια δυσκολία στην κερδοφορία της (Lusiana, 2020). Ο δείκτης υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Κέρδη ανά μετοχή} = \frac{\text{Σύνολο καθαρών κερδών χρήσεως}}{\text{Μέσος αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$$

5.3 Χρηματοοικονομική ανάλυση τραπεζών την περίοδο 2018-2022

Για την πραγματοποίηση της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, χρησιμοποιήθηκαν αριθμοδείκτες κάθε κατηγορίας για την πληρέστερη εικόνα της Εθνικής και της Πειραιώς για την περίοδο 2018-2022. Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας, δραστηριότητας, διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας, αποδοτικότητας και επένδυσης, αξιολογούν και αναδεικνύουν την πορεία των τραπεζών κατά την πενταετία, εξάγοντας σημαντικά συμπεράσματα για τη μελλοντική εξέλιξη τους, τη λήψη αποφάσεων, την επίλυση προβλημάτων και τη διαχείριση κινδύνων. Σημαντικοί είναι επίσης, η στρατηγική των δύο τραπεζών, οι λόγοι και οι συνθήκες του εξωτερικού περιβάλλοντος, όπου ώθησαν τα τραπεζικά ιδρύματα σε αυτή τους την πορεία. Αυτά αναλύονται διεξοδικά σε κάθε αριθμοδείκτη για τις δύο τράπεζες, συγκρίνοντας βέβαια και τους δείκτες μεταξύ τους, παρουσιάζοντας την συγκριτική απόδοση και οικονομική ευημερία των τραπεζών.

5.3.1 Αριθμοδείκτες ρευστότητας

Παρουσιάζονται παρακάτω τα αποτελέσματα για τον αριθμοδείκτη ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών για την Εθνική και την Πειραιώς την περίοδο των πέντε ετών, 2018-2022.

Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια & απαιτήσεις κατά πελατών

Πίνακας 1. Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια & απαιτήσεις κατά πελατών 2018-2022 της Εθνικής

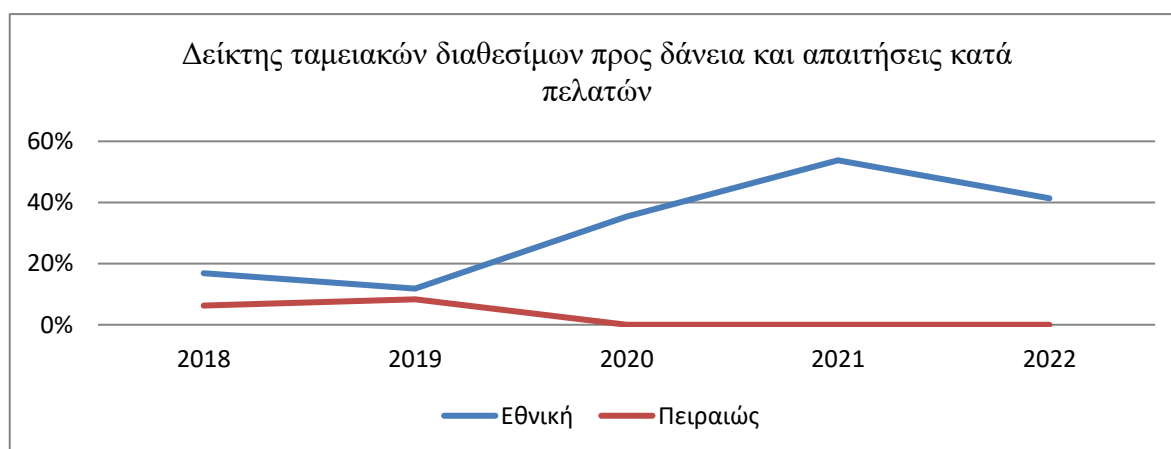
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	4904	3302	9006	15539	13957
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	29103	27911	25444	28886	33782
Δείκτης	16,85%	11,83%	35,39%	53,79%	41,31%

Με την βοήθεια του παραπάνω πίνακα, δίνεται απάντηση στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα, αναδεικνύοντας ότι ο δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών της Εθνικής ξεκινάει με 16,85% το 2018, μειώνεται το επόμενο χρόνο στο 11,83%, ενώ τα τρία επόμενα χρόνια αυξάνεται ραγδαία φτάνοντας στο 35%, 53% και 41%, αντίστοιχα. Ο δείκτης για την Εθνική είναι σε υψηλά επίπεδα με αυτό να σημαίνει ότι είναι μια ευέλικτη και ασφαλή τράπεζα, όπου μπορεί να εξασφαλίσει τις υποχρεώσεις της άμεσα.

Πίνακας 2. Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια & απαιτήσεις κατά πελατών 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	2548	3314	-	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	40557	39801	3826	-	-
Δείκτης	6,282%	8,326%			

Προς απάντηση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος, η Πειραιώς έχει αυξητική πορεία με το 2018 να φτάνει 6,2% και το επόμενο έτος στο 8,3%. Φαίνεται ότι έχει τη δυνατότητα να καλύψει τις τρέχουσες οφειλές της και τις έκτακτες ανάγκες άμεσα, αποδεικνύοντας ότι έχει επαρκή ρευστότητα συγκριτικά με τις υποχρεώσεις της. Τον επόμενο χρόνο η Πειραιώς αποφασίζει τη διάσπαση της και τη σύσταση νέου πιστωτικού ιδρύματος, με αποτέλεσμα το στοιχείο του ισολογισμού, ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες που υποχρεούται η Πειραιώς να καταβάλει ετήσια, να υπερκαλύπτεται πριν τη διάσπαση της. Οπότε, η απαίτηση των υποχρεωτικών καταθέσεων στην κεντρική τράπεζα έχει καλυφθεί από την Πειραιώς πριν τη διάσπαση, με αποτέλεσμα να μην υποχρεούται να καταβάλει ταμειακά διαθέσιμα μέχρι και το 2022.

Διάγραμμα 1: Δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022

Συνεπώς, δίνοντας απάντηση στο τέταρτο ερευνητικό ερώτημα, η Εθνική τράπεζα έχει υψηλότερο δείκτη από την Πειραιώς στα πρώτα δύο χρόνια, φανερώνοντας ότι διαθέτει πιο πολλά ταμειακά διαθέσιμα έναντι των υποχρεώσεων της, υποδεικνύοντας διαχρονικά μεγαλύτερη ρευστότητα. Απαντώντας στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα, αξίζει να αναφερθεί πως το πρόγραμμα αναστολής στις πληρωμές των δανείων κατά της πανδημίας, που εφάρμοσαν και οι δύο όμιλοι, επηρέασαν σε διαφορετικό βαθμό τα αποτελέσματα τους. Για την Εθνική, σύμφωνα με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της, δεν είχε σημαντική επιρροή σε αντίθεση με την Πειραιώς, όπου είχε σημαντική αύξηση στις αναμενόμενες ζημιές απομείωσης αξίας, λόγω των προγραμμάτων ενίσχυσης κατά την πανδημία.

5.3.2 Αριθμοδείκτες δραστηριότητας

Σε αυτήν την κατηγορία αριθμοδεικτών θα αναλυθούν οι αριθμοδείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού και είσπραξης απαιτήσεων για την περίοδο πέντε ετών, από 2018 έως 2022 για την Εθνική και την Πειραιώς.

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού

Πίνακας 3. Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού 2018-2022 της Εθνικής

Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Κύκλος Εργασιών	1325	1517	2363	1725	2180
Σύνολο Ενεργητικού	59287	59361	72010	78520	75816
Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού	2,2%	2,5%	3,2%	2,1%	2,8%

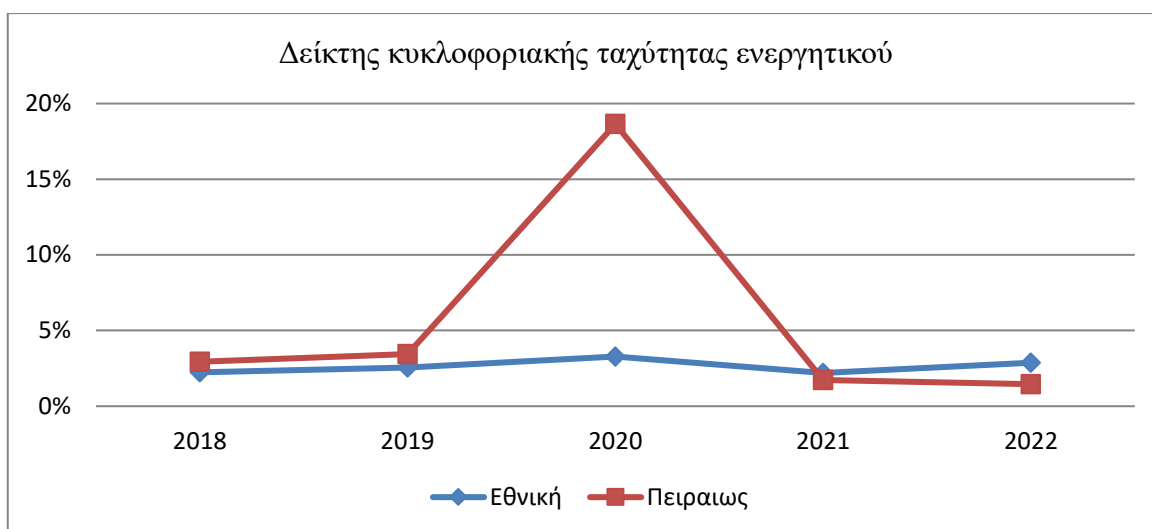
Δίνοντας απάντηση στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα, η Εθνική, όπως φαίνεται στον πίνακα 3, έχει έναν καλό δείκτη ο οποίος παρουσιάζεται με αυξομειώσεις κοντά στο 2,5%. Στις πρώτες τρεις χρονιές έχει ανοδική πορεία, ενώ το 2021 μειώνεται στο 2,1% και μετέπειτα ενισχύεται στο 2,8%. Είναι φανερό ότι η Εθνική χρησιμοποιεί τα περιουσιακά της στοιχεία αποτελεσματικά για να μεγιστοποιήσει το κέρδος της. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης το

2020 αυξήθηκε σε 3,2% καθώς το ενεργητικό της αυξήθηκε κατά 21%, όπου χρησιμοποιήθηκαν καταλλήλως, αφού παράγει αυξημένα κέρδη κατά 55%. Η τράπεζα εκμεταλλεύεται αποδοτικά τα περιουσιακά της στοιχεία με την κατάλληλη διαχείριση, προσπαθώντας να ενισχύσει διαχρονικά τα κέρδη της.

Πίνακας 4. Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Κύκλος Εργασιών	1772	2106	1871	111	94
Σύνολο Ενεργητικού	60420	61007	10036	6428	6457
Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού	2,9%	3,4%	18,6%	1,7%	1,4%

Η Πειραιώς κατά τα έτη 2018-2022 έχει μεγάλη απόκλιση, με ραγδαίες αυξομειώσεις. Αναλυτικότερα, προς απάντηση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος, τα πρώτα δύο χρόνια ο δείκτης ήταν 2,9% και 3,4%, με τον επόμενο χρόνο να εκτινάσσεται στο 18,6%, ενώ μετέπειτα ο δείκτης να διατηρείται στο 1,7% και 1,4%. Βέβαια το 2020 λόγω της απόσχισης της τράπεζας, κάποια στοιχεία του ενεργητικού δεν μεταφέρθηκαν στο νέο τραπεζικό ίδρυμα, με αποτέλεσμα το σύνολο ενεργητικού να είναι φανερά μικρότερο από τις προηγούμενες χρονιές. Έτσι, ο κύκλος εργασιών ελαττώθηκε το 2021 και 2022, με τον δείκτη να πέφτει σε χαμηλά επίπεδα, αλλά με θετικές τιμές. Η τράπεζα χρησιμοποιεί το ενεργητικό της για τη μέγιστη δυνατή κερδοφορία, αλλά οι εξελίξεις του ομίλου αποδυνάμωσαν τα στοιχεία της.

Διάγραμμα 2: Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού της Εθνικής και Πειραιώς από 2018-2022

Το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα απαντάται με τη βοήθεια του διαγράμματος 2, όπου αναπαριστά ότι η Εθνική έχει μια σταθερή αλλά μικρή απόδοση, καθώς ο βαθμός χρησιμοποίησης του συνόλου ενεργητικού της είναι ικανοποιητικός, αποδίδοντας κέρδη. Συγκριτικά βέβαια, η Πειραιώς έχει εκμεταλλευτεί διαχρονικά τα περιουσιακά της στοιχεία αποδοτικότερα, καθώς τα κέρδη που της αποφέρουν είναι ενισχυμένα. Ο δείκτης μεταξύ των δύο τραπεζών δείχνει ότι η Πειραιώς διαχειρίζεται αποδοτικότερα τα περιουσιακά στοιχεία της, με μια μικρή πτωτική πορεία στα τελευταία χρόνια λόγω της διάσπασής της.

Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων

Πίνακας 5. Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων 2018-2022 της Εθνικής

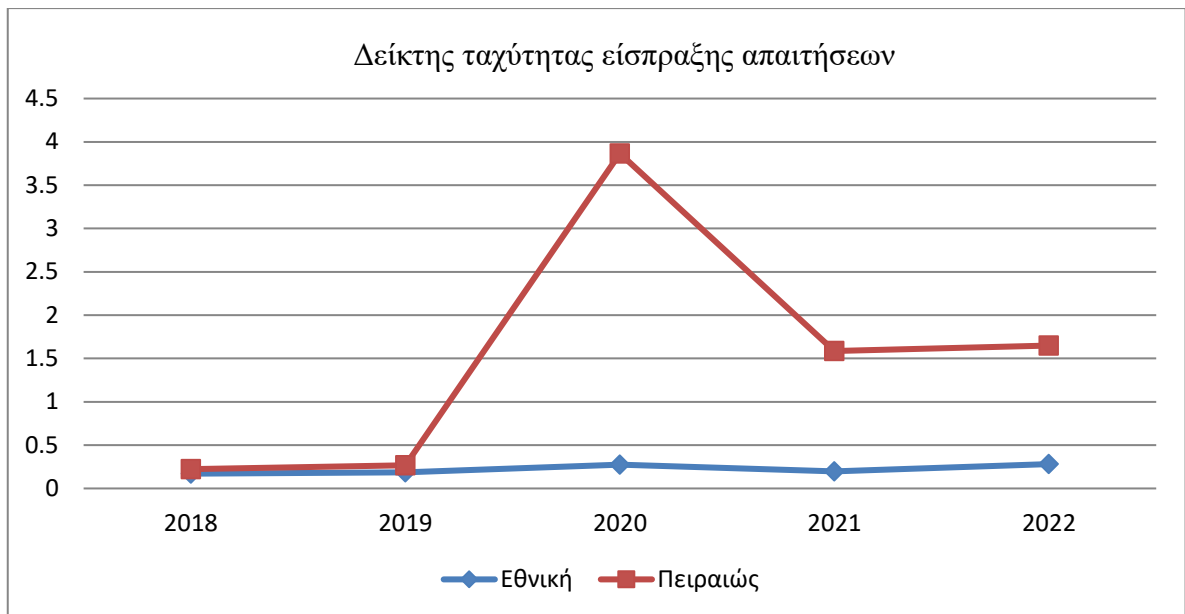
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
	2018	2019	2020	2021	2022
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Κύκλος εργασιών	1325	1517	2363	1725	2180
Απαιτήσεις	7764	8166	8614	8730	7751
Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων	0,170	0,185	0,274	0,197	0,281

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα απαντάται από τον πίνακα παραπάνω. Κατά την περίοδο των 5 ετών, ο δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων της Εθνικής ξεκινάει σε χαμηλά επίπεδα, ενώ μετέπειτα βελτιώνεται. Φαίνεται λοιπόν ότι η είσπραξη των απαιτήσεων γίνεται συχνότερα συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια, με αποκορύφωμα το 2022, όπου ο δείκτης έφτασε στο υψηλότερο επίπεδο 0,281. Διαφαίνεται λοιπόν ότι στο πέρασμα των χρόνων η ταχύτητα είσπραξης απαιτήσεων σημαίνει μικρότερη πιθανότητα ζημιών από επισφαλείς πελάτες. Έτσι στις οικονομικές καταστάσεις της αναφέρεται ότι χρησιμοποιεί διαδικασίες αξιολόγησης πιστοληπτικού κινδύνου από πελάτες, και πιο συγκεκριμένα το 2020 αρχίζει και ταξινομεί σε κατηγορίες την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών, με αποτέλεσμα από το 2020 έως το 2022, να ενισχύεται ο δείκτης.

Πίνακας 6. Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Κύκλος εργασιών	1772	2106	1871	111	94
Απαιτήσεις	7948	7880	484	70	57
Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων	0,222	0,267	3,865	1,585	1,649

Αντιστοίχως, προς απάντηση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος, ο δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων της Πειραιώς ξεκινάει σε χαμηλά επίπεδα, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3, αλλά ενισχύεται το 2020 και εκτοξεύεται στο 3,865, όπου σημαίνει ότι εισπράττει τις απαιτήσεις περίπου 3,8 φορές μέσα σε μια λογιστική χρήση. Η Πειραιώς στις οικονομικές της καταστάσεις αναφέρει ότι οι απαιτήσεις κατά πελατών έχουν αξιολογηθεί μέσω ρυθμιστικών πλαισίων, όπου διασφαλίζουν τις πληρωμές, ενώ ο κίνδυνος αποπληρωμής εξασφαλίζεται στα όρια των συνθηκών της αγοράς. Έτσι και τις επόμενες δύο χρονιές, επιδιώκει και καταφέρνει να κρατήσει το δείκτη σε υψηλό επίπεδο σύμφωνα τις προϋποθέσεις πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών της.

Διάγραμμα 3: Δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022

Το τρίτο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με τους παράγοντες που επηρέασαν την πορεία των τραπεζών διαφαίνεται ότι μέσω των ρυθμιστικών πλαισίων που ανακοίνωσαν, ενίσχυσαν την είσπραξη των απαιτήσεων τους. Η πιστοληπτική ικανότητα των πελατών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και αξιολογείται από τους κανονισμούς, διασφαλίζοντας ότι θα συμμορφώνονται στο χρονοδιάγραμμα, διατηρώντας τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Συνεπώς, η απάντηση του τέταρτου ερωτήματος προέρχεται από το διάγραμμα 3, όπου διαφαίνεται ότι και οι δύο έχουν μια ανοδική πορεία, με την Πειραιώς βέβαια να διαχειρίζεται και να εισπράττει τις απαιτήσεις της αποτελεσματικότερα σε σύγκριση με την Εθνική.

5.3.3 Αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας

Σε αυτήν την κατηγορία αριθμοδεικτών, θα αναλυθούν διεξοδικά οι δείκτες ιδίων κεφαλαίων προς ξένα κεφάλαια αλλά και μόχλευσης για την Εθνική τράπεζα και την Πειραιώς για τις λογιστικές χρήσεις 2018-2022.

Δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια

Πίνακας 7. Δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια 2018-2022 της Εθνικής

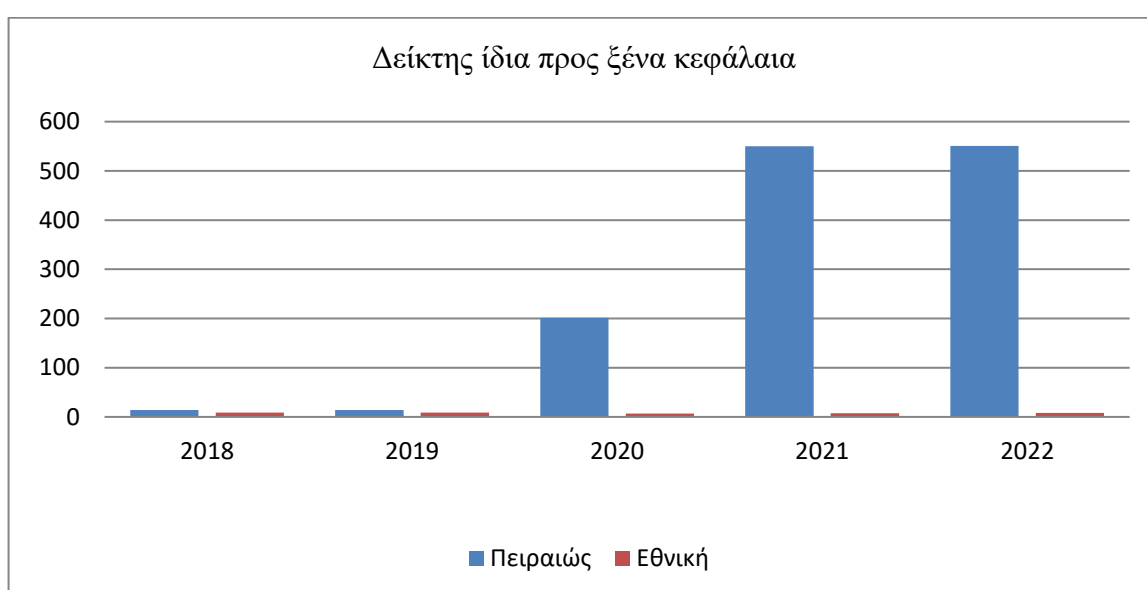
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
	2018	2019	2020	2021	2022
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Ίδια κεφάλαια	4638	4933	4611	5241	5883
Παθητικό	54649	54428	67399	73279	69933
Δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς ξένα	8,486	9,063	6,841	7,152	8,412

Ως απάντηση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος, ο δείκτης ίδια προς ξένα κεφάλαια της Εθνικής τράπεζας κυμαίνεται από 6,8% έως 8,48% καθ' όλη τη διάρκεια των πέντε ετών. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της, φανερώνοντας ότι έχει καλή πιστοληπτική ικανότητα. Η φερεγγυότητα της είναι σε υψηλά επίπεδα, καθώς όπως φαίνεται στο πίνακα 7, η μεταβολή των ιδίων κεφαλαίων της είναι μικρότερη από τη μεταβολή των ξένων κεφαλαίων της, δηλαδή του παθητικού της. Συνοπτικά, φαίνεται ότι έχει αρκετά καλή πιστοληπτική ικανότητα, χαρακτηρίζοντας την ως μια φερέγγυα τράπεζα αφού μπορεί να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της άμεσα.

Πίνακας 8. Δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ				
	2018	2019	2020	2021	2022
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Ίδια κεφάλαια	7554	7553	6708	5439	5465
Παθητικό	52866	53454	3328	989	992
Δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς ξένα	14,28	14,13	201,56	549,94	550,90

Από τον παραπάνω πίνακα απαντιέται το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, καθώς υπολογίζεται ο δείκτης ίδια κεφάλαια προς ξένα της τράπεζας Πειραιώς για την περίοδο 2018-2022. Ο δείκτης τα πρώτα δύο χρόνια κυμαίνεται κοντά στο 14%, ενώ μετέπειτα εκτινάχθηκε στο 201% και 550% για τα δύο τελευταία έτη αντίστοιχα. Είναι σημαντικό το γεγονός της διάσπασης που συνέβη το 2020, όπου μείωσε ραγδαία το παθητικό της τράπεζας, ενώ τα ίδια κεφάλαια παρέμειναν περίπου στο ίδιο επίπεδο. Αυτό είχε ως συνέπεια την ενίσχυση του δείκτη, αναδεικνύοντας ότι είναι μια φερέγγυα τράπεζα με καλή πιστοληπτική ικανότητα, έχοντας τη δυνατότητα να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της άμεσα και με άνεση.

Διάγραμμα 4: Δείκτης ίδια προς ξένα κεφάλαια της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022

Από το διάγραμμα 4 απαντάται το τέταρτο ερώτημα σχετικά με την πορεία των τραπεζών. Οι δείκτες των δύο τραπεζών για το 2018 και 2019 είχαν χαμηλή απόδοση, αλλά ήταν πάντα φερέγγυες με άμεση αποπληρωμή των υποχρεώσεων τους. Τον επόμενο χρόνο η Πειραιώς μειώνει τις υποχρεώσεις της, με αποτέλεσμα να ενισχύει έντονα τον δείκτη διευρύνοντας την απόσταση της από την Εθνική. Τα δύο επόμενα έτη διευρύνει ακόμη περισσότερο τη διαφορά τους, παρουσιάζοντας την Εθνική ως φερέγγυα στις υποχρεώσεις της, αλλά και την Πειραιώς ως καλύτερη στην πιστοληπτική ικανότητα, καθώς οι υποχρεώσεις της μπορούν να καλυφθούν μόνο από τη συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων χωρίς την αρωγή των ξένων.

Δείκτης μόχλευσης

Πίνακας 9. Δείκτης μόχλευσης 2018-2022 της Εθνικής

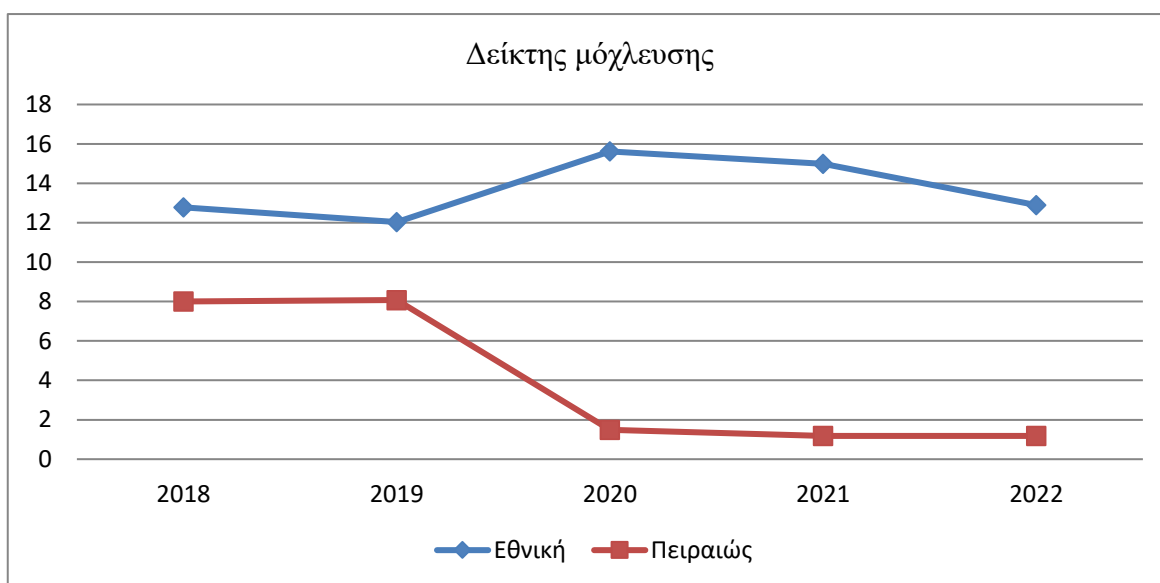
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Σύνολο ενεργητικού	59287	59361	72010	78520	75816
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	4638	4933	4611	5241	5883
Δείκτης μόχλευσης	12,78%	12,03%	15,61%	14,98%	12,88%

Η Εθνική τράπεζα, όπως φαίνεται από τον πίνακα 9, όπου βοηθά στην απάντηση του πρώτου ερωτήματος, ενισχύει τον δείκτη μόχλευσης στο πέρασμα των πέντε χρόνων. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται μια ραγδαία αύξηση του συνόλου ενεργητικού της τράπεζας κατά 21% το 2020, ενώ το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 6%. Βέβαια, τα επόμενα δύο χρόνια ο δείκτης υποχώρησε αισθητά, καθώς το σύνολο ενεργητικού παρέμεινε σε περίπου ίδια επίπεδα, ενώ το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων υπέστη αρκετή αύξηση. Επομένως, παρατηρείται ότι η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων είναι επαρκής και ικανοποιητική καθ' όλη τη διάρκεια των πέντε ετών.

Πίνακας 10. Δείκτης μόχλευσης 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Σύνολο ενεργητικού	60420	61007	10036	6428	6457
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	7554	7553	6708	5439	5465
Δείκτης μόχλευσης	7,99%	8,07%	1,49%	1,18%	1,18%

Με τον πίνακα 10 απαντιέται το δεύτερο ερώτημα σχετικά με την πορεία της Πειραιώς. Παρουσιάζεται μια αρκετά ικανοποιητική πορεία του δείκτη μόχλευσης κατά το 2018 και 2019, χρησιμοποιώντας τα ίδια κεφάλαια της επαρκώς αποδοτικά για την απόδοση κερδών. Το 2020 και έπειτα παρατηρείται μεγάλη πτωτική πορεία του δείκτη, καταλήγοντας περίπου στο 1%. Η απάντηση του τρίτου ερωτήματος σχετικά με τους παράγοντες που επηρέασαν τον δείκτη είναι ότι το σύνολο του ενεργητικού λόγω της διάσπασης μειώθηκε ραγδαία, καθώς ταυτόχρονα τα ίδια κεφάλαια ελαττώθηκαν αλλά σε μικρότερη κλίμακα. Γι' αυτό ο δείκτης κατέληξε να ισούται κοντά στη μονάδα, αποδίδοντας μια σχετικά καλή απόδοση της τράπεζας.

Διάγραμμα 5: Δείκτης μόχλευσης της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 4, όπου απαντιέται το τέταρτο ερώτημα, η Εθνική έχει υψηλότερο δείκτη κατά τη διάρκεια των πέντε ετών, που σημαίνει ότι διαχειρίζεται τα ίδια κεφάλαια της αποδοτικότερα. Η Πειραιώς τα πρώτα δύο χρόνια έχει υψηλό δείκτη, ενώ στα επόμενα τρία έτη επηρεάστηκε φανερά από τη διάσπαση της, αφού μειώθηκε το ενεργητικό της ραγδαία, μειώνοντας έντονα τον δείκτη μόχλευσης. Συνοπτικά, και οι δύο τράπεζες εκμεταλλεύονται τα ίδια κεφάλαια τους ικανοποιητικά και αποδοτικά, με την Εθνική να τον διατηρεί σε υψηλά επίπεδα όλα τα χρόνια.

5.3.4 Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας

Στους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας θα υπολογιστούν και θα αναλυθούν διεξοδικά οι δείκτες: αποδοτικότητας ενεργητικού, ίδιων κεφαλαίων αλλά και καθαρού περιθωρίου κέρδους για τις δύο τράπεζες κατά τη διάρκεια των 5 ετών, 2018-2022.

Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού

Πίνακας 11. Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού 2018-2022 της Εθνικής

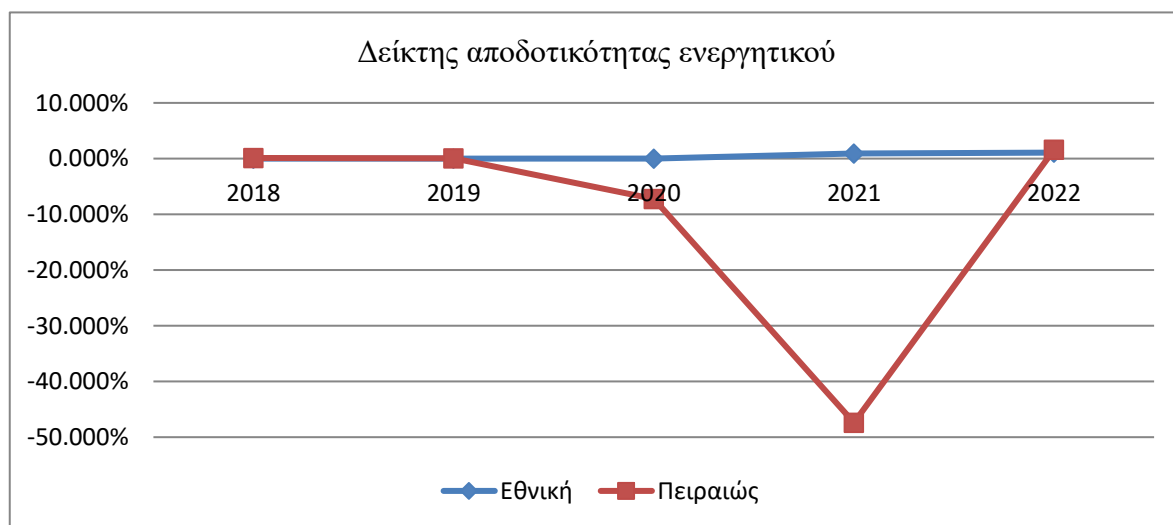
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
	2018	2019	2020	2021	2022
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρά κέρδη χρήσης	7	6	3	729	813
Σύνολο Ενεργητικού	59287	59361	72010	78520	75816
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	0,011%	0,011%	0,004%	0,928%	1,072%

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα απαντιέται με τη βοήθεια του πίνακα 11. Ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού της Εθνικής τράπεζας, παρουσιάζεται στα πρώτα τρία έτη σε χαμηλά επίπεδα. Είναι φανερό ότι τα στοιχεία του ενεργητικού παράγουν κέρδη, αλλά χαμηλής αποδοτικότητας. Ως απάντηση του τρίτου ερευνητικού ερωτήματος, έχει πτωτική τάση ο δείκτης αφού τα καθαρά κέρδη μειώνονται κάθε χρόνο, ενώ τα στοιχεία του ενεργητικού παραμένουν σε υψηλά επίπεδα ή αυξάνονται. Το 2021 και 2022 φαίνεται ότι υπάρχει μεγάλη αύξηση των κερδών, ενώ το ενεργητικό της τράπεζας έχει υποστεί μια μικρή μείωση. Γι' αυτό παρουσιάζεται αυξημένος ο δείκτης, άρα και ενισχυμένη αποδοτικότητα των στοιχείων ενεργητικού. Συνοπτικά, φαίνεται ότι ξεκινάει με μια πολύ μικρή αποδοτικότητα του ενεργητικού της, ενώ στα τελευταία χρόνια σημειώνει μια έντονη αύξηση, παρουσιάζοντας μια σταθερή τιμή γύρω στο 1%.

Πίνακας 12. Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ					
	Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης		51	27	(726)	(3046)	103
Σύνολο Ενεργητικού		60420	61007	10036	6428	6457
Αποδοτικότητα Ενεργητικού		0,084%	0,044%	-7,23%	-47,38%	1,595%

Προς απάντηση του δεύτερου ερωτήματος, ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού για την Πειραιώς, ξεκινάει με μια μικρή, αλλά θετική αποδοτικότητα του ενεργητικού της. Από το 2018 έως το 2019 φαίνεται να έχει μια πτωτική τάση αλλά συνεχίζουν τα στοιχεία του ενεργητικού της να αποφέρουν κέρδη. Το 2020 η πανδημία του Covid-19 προκάλεσε έντονες ζημιές στην τράπεζα, λόγω της οικονομικής και πολιτικής αστάθειας της χώρας. Η αβεβαιότητα και η μεγάλη αύξηση της εκτίμηση των αναμενόμενων ζημιών από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, επηρέασε έντονα τα αποτελέσματα της τράπεζας για τα επόμενα δύο έτη. Ως συνέπεια της πανδημίας, ο δείκτης εκτινάχθηκε το 2021 στο 47%, αναδεικνύοντας ότι τα στοιχεία του ενεργητικού δεν ήταν αποδοτικά. Το 2022 επιστρέφει σε μια θετική πορεία ο δείκτης, καθώς παρουσιάζει κέρδη για τη χρονιά, δείχνοντας ότι τα στοιχεία του ενεργητικού της είναι κερδοφόρα και αρκετά αποδοτικά.

Διάγραμμα 6: Δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022

Η απάντηση του τέταρτου ερωτήματος διακρίνεται από το διάγραμμα 6. Η Εθνική έχει μια σχεδόν σταθερή και θετική αποδοτικότητα του ενεργητικού της κατά τη διάρκεια των πέντε ετών. Ενώ η Πειραιώς στα πρώτα δύο έτη έχει κερδοφόρα στοιχεία, το 2020 παρουσιάζει πτωτική πορεία με το 2021 να φτάνει στο ελάχιστο. Το 2022 κάνει μια μεγάλη άνοδο και φτάνει πάλι στη θετική αποδοτικότητα, δημιουργώντας πολλαπλά κέρδη. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Πειραιώς επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την πανδημία Covid-19 και γι' αυτό παρουσιάζεται μεγάλη μεταβλητότητα στο δείκτη της τα τελευταία τρία χρόνια.

Δείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων κεφαλαίων

Πίνακας 13. Δείκτης αποδοτικότητας Ιδίων κεφαλαίων 2018-2022 της Εθνικής

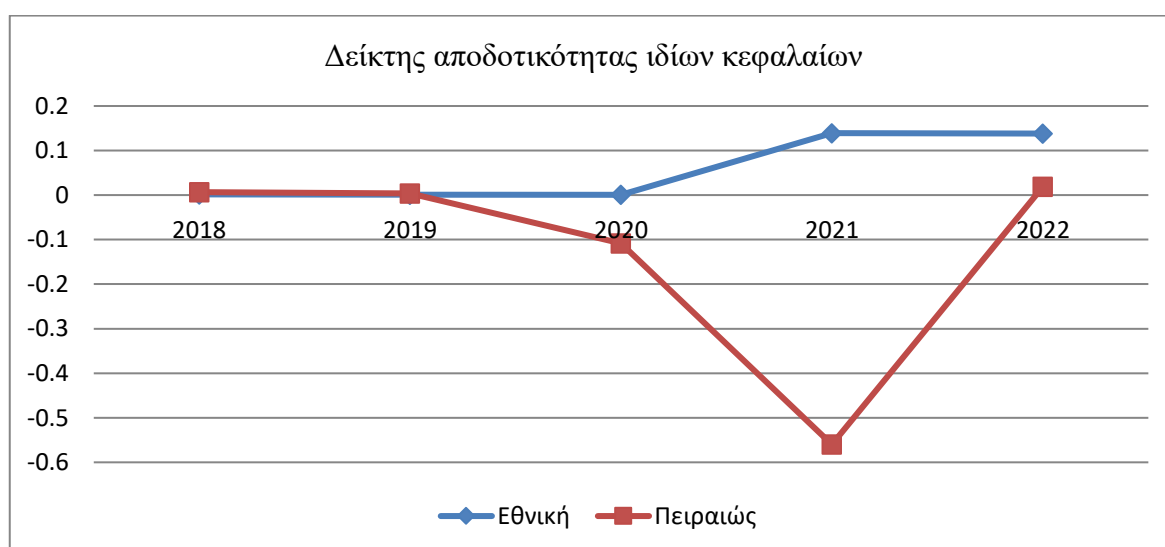
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
	2018	2019	2020	2021	2022
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρό κέρδος	7	6	3	729	813
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	4638	4933	4611	5241	5883
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	0,0015	0,0012	0,00065	0,139	0,138

Η Εθνική τα πρώτα τρία χρόνια έχει θετικό αλλά πολύ χαμηλό δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων, που ερμηνεύεται πως η διοίκηση δεν διαχειρίζεται τόσο αποδοτικά τα ίδια κεφάλαια της καθώς δεν δημιουργούν κέρδη. Ενώ τα ίδια κεφάλαια παραμένουν περίπου στο ίδιο επίπεδο, η πτώση των κερδών της είναι φανερή. Απαντώντας το πρώτο ερώτημα με τον δείκτη να σταθεροποιείται κοντά στο μηδέν, αποδεικνύεται ότι υπάρχουν ζητήματα στη διαχείριση των ιδίων κεφαλαίων. Το 2021 και 2022 έχει ανοδική πορεία ο δείκτης, καθώς παρουσιάζονται ενισχυμένα τα κέρδη όπως και αυξημένα τα ίδια κεφάλαια. Η μετατροπή των ιδίων κεφαλαίων σε κέρδη είναι ικανοποιητική και αποδοτική, σταθεροποιώντας τον δείκτη στο 0,13.

Πίνακας 14. Δείκτης αποδοτικότητας Ιδίων κεφαλαίων 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρό κέρδος	51	27	(726)	(3046)	103
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	7554	7553	6708	5439	54665
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	0,0067	0,0035	-0,108	-0,56	0,0018

Προς απάντηση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος, ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων της Πειραιώς, το 2018 και 2019, εμφανίζεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, κοντά στο μηδέν, που προκύπτει από τη μικρή συγκομιδή κερδών. Η αποδοτικότητα της διοίκησης στη διαχείριση των ιδίων κεφαλαίων είναι χαμηλή, υποδεικνύοντας ότι ίσως υπάρχει δυσκολία στη δημιουργία κερδών από τις επενδύσεις. Το 2020 και 2021 ο δείκτης παρουσιάζεται αρνητικός, δηλώνοντας ότι δεν δημιουργεί κέρδη επί των ιδίων κεφαλαίων που διαθέτει. Το 2022 ο δείκτης επιστρέφει σε θετική τιμή, φανερώνοντας ότι η τράπεζα είναι αποδοτική στη χρήση των ιδίων κεφαλαίων για τη δημιουργία κερδών.

Διάγραμμα 7: Δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022

Συνοπτικά, για την απάντηση του τέταρτου ερωτήματος, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 7, τα πρώτα δύο έτη και οι δύο τράπεζες έχουν ένα θετικό αλλά πολύ χαμηλό δείκτη, που υποδεικνύει ότι η χρήση των ιδίων κεφαλαίων δεν είναι αποδοτική, καθώς δεν αποφέρουν κέρδη στις τράπεζες. Το 2020 έχουν πτωτική πορεία και οι δύο, με την Πειραιώς μέχρι και το 2021 να έχει μεγάλη αρνητική μεταβολή. Η απάντηση του τρίτου ερωτήματος αναδεικνύει ότι οι ζημιές που παρουσίασαν λόγω του Covid-19 και η οικονομική αστάθεια της χώρας επηρέασαν αρνητικά την πορεία του δείκτη, αντιμετωπίζοντας προβλήματα στη διαχείριση του κεφαλαίου. Το 2022 εμφανίζονται με πολλαπλά κέρδη και οι δύο τράπεζες, με αποτέλεσμα να υπάρχει κερδοφορία και αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων.

Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους

Πίνακας 15. Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους 2018-2022 της Εθνικής

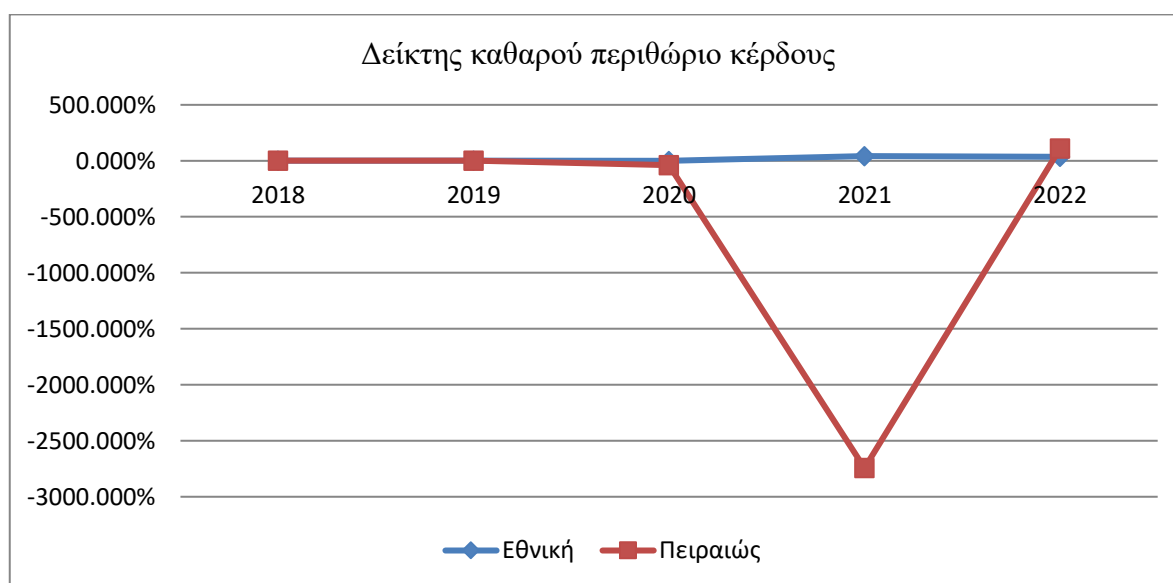
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρά κέρδη χρήσης	7	6	3	729	813
Κύκλος Εργασιών	1325	1517	2363	1725	2180
Καθαρό περιθώριο κέρδους	0,528%	0,395%	0,126%	42,26%	37,29%

Προς απάντηση του πρώτου ερωτήματος, η Εθνική τράπεζα, τα πρώτα τρία χρόνια, παρουσιάζει τον δείκτη με θετικές τιμές αλλά σχετικά μικρές, οπότε αποδεικνύεται ότι οι λειτουργικές δραστηριότητες της τράπεζας δημιουργούν ένα μικρό ποσοστό των συνολικών κερδών. Το 2021 και 2022 ο δείκτης εκτοξεύεται σε υψηλά επίπεδα αποδεικνύοντας ότι οι λειτουργικές δραστηριότητες της είναι αποδοτικές και κερδοφόρες, διατηρώντας μεγάλο ποσοστό των συνολικών κερδών.

Πίνακας 16. Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρά κέρδη χρήσης	51	27	(726)	(3046)	103
Κύκλος Εργασιών	1772	2106	1871	111	94
Καθαρό περιθώριο κέρδους	2,87%	1,28%	-38,80%	-2744,1%	109,57%

Από την άλλη πλευρά, η απάντηση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος για τα έτη 2018-2019 αναδεικνύει πως στην περίπτωση της Πειραιώς, τα έσοδα από τις λειτουργικές δραστηριότητες αφορούν ένα μικρό ποσοστό των κερδών της. Στα δύο μετέπειτα έτη, λόγω των ζημιών που δημιουργήθηκαν από την πανδημία, ο δείκτης είναι αρνητικός, υποδεικνύοντας ότι η τράπεζα δυσκολεύεται στη δημιουργία κερδών και γενικότερα δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στις μεταβολές της παγκόσμιας οικονομίας. Το 2022 η τράπεζα ανακάμπτει έντονα, δημιουργώντας κέρδη, αυξάνοντας το ποσοστό των κερδών που προέρχονται από τις λειτουργικές δραστηριότητές της.

Διάγραμμα 8: Δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους της Εθνικής και της Πειραιώς 2018-2022

Συμπερασματικά η απάντηση του τέταρτου ερωτήματος καταδεικνύει ότι οι δύο τράπεζες ξεκινάν με θετικό δείκτη, αποδεικνύοντας ότι τα κέρδη προέρχονται και από τις βασικές λειτουργίες της τράπεζας. Η κερδοφορία από τις λειτουργίες για την Πειραιώς παύει να ισχύει τόσο για το 2020 όσο για το 2021, καθώς η πανδημία δημιούργησε υπέρογκες ζημιές και δυσκολίες στη διαχείριση της αποδοτικότητας των λειτουργιών της. Πάραυτα το 2022 αντιμετωπίζει τις δυσλειτουργίες και δημιουργεί λειτουργικά κέρδη, ξεπερνώντας και τη θετική πορεία της Εθνικής. Συνοπτικά, η Εθνική διατηρεί ένα θετικό δείκτη αποδίδοντας την κερδοφορία της στις βασικές λειτουργίες της, ενώ η Πειραιώς δείχνει ότι αντιμετωπίζει δυσκολίες κατά την περίοδο της πανδημίας, αλλά επανέρχεται με πολύ καλά λειτουργικά έσοδα.

5.3.5 Αριθμοδείκτες επένδυσης

Στους αριθμοδείκτες επένδυσης θα αναλυθεί ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή της κάθε τράπεζας κατά τη διάρκεια των πέντε ετών, 2018-2022.

Δείκτης κέρδη ανά μετοχή

Πίνακας 17. Δείκτης κέρδη ανά μετοχή 2018-2022 της Εθνικής

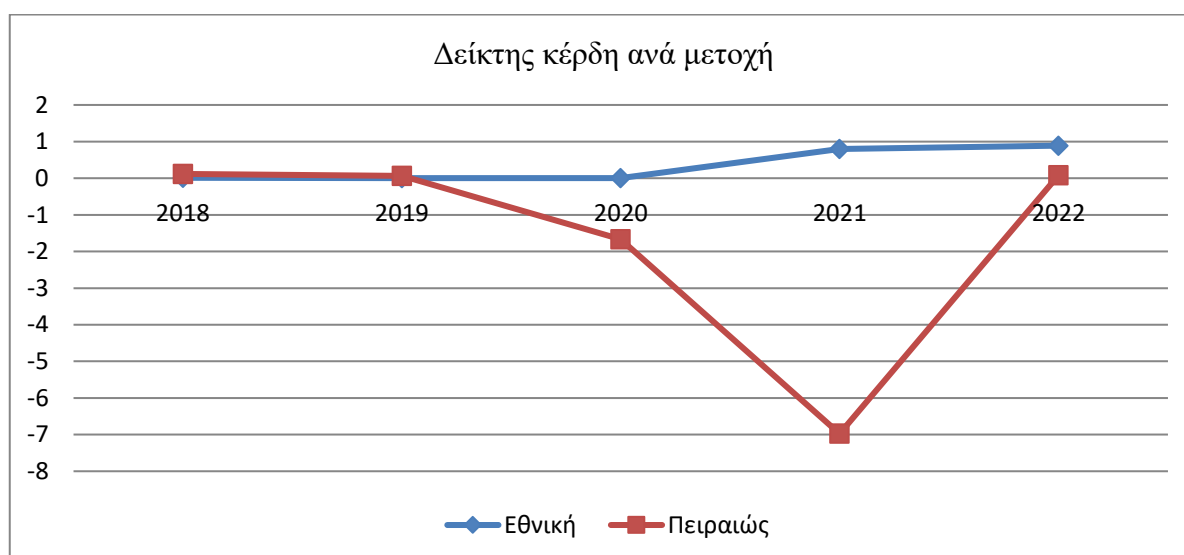
Εκατ.€	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ				
Έτος	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρά κέρδη χρήσης	7	6	3	729	813
Αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία	914.715.123	914.715.123	914.715.123	914.715.123	914.715.123
Κέρδη ανά μετοχή	0,007	0,006	0,003	0,793	0,888

Η απάντηση του πρώτου ερωτήματος φαίνεται από τον πίνακα 17. Ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή της Εθνικής, τα πρώτα τρία έτη, βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, υποδεικνύοντας ότι για κάθε μια μετοχή το κέρδος του μετόχου ή του επενδυτή ισούται με 0,007, 0,006 και 0,003, αντίστοιχα. Το 2021 και 2022 ο δείκτης ενισχύεται έντονα, καθώς τα κέρδη της τράπεζας αυξάνονται ραγδαία, ενώ το σύνολο των μετοχών παραμένει στο ίδιο επίπεδο και τα πέντε έτη. Έτσι, τα τελευταία δύο έτη οι επενδυτές ωφελούνται κατά 0,79 και 0,88 ευρώ για κάθε μια μετοχή που διαθέτουν.

Πίνακας 18. Δείκτης κέρδη ανά μετοχή 2018-2022 της Πειραιώς

Εκατ.€	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ				
	2018	2019	2020	2021	2022
Καθαρά κέρδη χρήσης	51	27	(726)	(3046)	103
Αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία	436.659.164	436.659.8164	436.659.164	436.659.164	1.250.367.223
Κέρδη ανά μετοχή	0,116	0,061	-1,662	-6,975	0,082

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα απαντιέται με τον πίνακα 18. Ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή της Πειραιώς παρουσιάζει έντονες μεταβολές κατά τη διάρκεια των πέντε ετών. Αναλυτικότερα, τα πρώτα έτη οι επενδυτές υπολογίζουν ότι για κάθε μια μετοχή που κατέχουν ή που θα επενδύσουν, θα επωφεληθούν κατά 0,116 ή 0,061 ευρώ. Το 2020 και 2021 η τράπεζα υπέστη έντονες ζημίες από την πανδημία και γι' αυτό ο δείκτης είναι αρνητικός. Ωστόσο, το 2022 επανήλθε σε θετική τιμή ίση με 0,08, αλλά με μια αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που αποφασίστηκε από τη γενική συνέλευση της τράπεζας.

Διάγραμμα 9: Δείκτης κέρδη ανά μετοχή της Εθνικής και Πειραιώς 2018-2022

Συνοπτικά, το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα μπορεί να απαντηθεί με το διάγραμμα 9. Οι δύο τράπεζες έχουν μια θετική πορεία τα πρώτα δύο έτη, επιβραβεύοντας τους επενδυτές για κάθε μια μετοχή που κατέχουν. Η εθνική συνεχίζει την ανοδική πορεία, αυξάνοντας τα κέρδη ανά μετοχή για κάθε έτος. Αντίθετα, η Πειραιώς το 2020 και το 2021 έχει υπέρογκες ζημιές λόγω της πανδημίας Covid-19, που σημαίνει ότι δεν παρουσιάζονται κέρδη ανά μετοχή. Το 2022 ανακάμπτει, δημιουργώντας κέρδη, ενισχύοντας τις μετοχές σε κυκλοφορία, δείχνοντας ότι μπορεί να ανταπεξέλθει στις οικονομικές δυσκολίες που προκάλεσε η πανδημία. Συνεπώς, η Εθνική καθ' όλη τη διάρκεια των πέντε ετών διατηρεί έναν θετικό δείκτη, ενώ η Πειραιώς δείχνει να δυσκολεύεται τα δύο χρόνια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που δημιούργησε η πανδημία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° : Συμπεράσματα

Σκοπός αυτής της διπλωματικής είναι η συγκριτική χρηματοοικονομική ανάλυση με αριθμοδείκτες της Εθνικής και της Πειραιώς τη χρονική περίοδο 2018-2022. Η ανάλυση στοχεύει σε μια ολοκληρωμένη εικόνα, αξιολογώντας τη ρευστότητα, την απόδοση, την κερδοφορία και την κεφαλαιακή τους διάρθρωση. Οι διαφορές στις αποδόσεις έγκειται στις πολιτικές τους που διαφοροποιούνται από τις συνθήκες του εξωτερικού ή εσωτερικού περιβάλλοντος. Έτσι, διαφαίνεται ποια είναι η πορεία τους και ποια τράπεζα υπερτερεί έναντι της άλλης σε διάφορους τομείς.

Αρχικά η βιβλιογραφική ανασκόπηση και ειδικότερα η έρευνα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών ανέδειξε ότι οι ελληνικές τράπεζες βελτίωσαν τα λειτουργικά έσοδα, τα καθαρά έσοδα από τόκους και προμήθειες, ενώ παράλληλα ελαττώθηκαν τα κόστη εσόδων τους. Η ρευστότητα τους ήταν σε υψηλά επίπεδα, με την αναλογία δανείων προς καταθέσεις και μη εξυπηρετούμενων δανείων να βρίσκονται χαμηλότερα από τα επίπεδα της Ευρωζώνης, καθιστώντας τις Ελληνικές τράπεζες βελτιωμένες για το 2023. Σύμφωνα με τους Merika et al. εξετάζεται ένας από τους βασικότερους πυλώνες της Βασιλείας II, την εφαρμογή του Internal ratings-based, όπου ανέδειξε ότι μια τράπεζα με χαρτοφυλάκιο χαμηλού κινδύνου είναι προτιμότερο να υιοθετήσει αυτή τη μέθοδο. Επιπλέον η έρευνα, από τους Konstantakis et al., κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τόσο οι μακροοικονομικοί όσο και οι χρηματοοικονομικοί παράγοντες έχουν σημαντική επίδραση στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια κατά την περίοδο 2001-2015.

Ακόμη η έρευνα, από τους Sompoulos και Manγι, ανέδειξε ότι στα έτη 2004-2008, οι τράπεζες είχαν παρουσιάσει άνοδο στη λειτουργική αποδοτικότητά τους, ενώ μετέπειτα μέχρι το 2013 εμφανίστηκαν σε πτωτική πορεία. Η κερδοφορία και ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων κυμαινόταν σε χαμηλά επίπεδα, καθώς μειωνόταν καθ' όλη τη διάρκεια των χρόνων. Τέλος η έρευνα του Barkas et al. ανέδειξε ότι οι μακροοικονομικοί και τραπεζικοί δείκτες ήταν στατιστικά σημαντικοί με την αποδοτικότητα των τραπεζών τα έτη 2008-2020. Συνοπτικά, όπως παρατηρείται από όλες τις παραπάνω έρευνες, το δημόσιο χρέος, η οικονομική κρίση και η πανδημία επηρέασαν φανερά την αποδοτικότητα των τραπεζών, δημιουργώντας προκλήσεις, κινδύνους και αβεβαιότητα στο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον.

Η έρευνα, που πραγματοποιήθηκε, σε αυτή τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, στοχεύει στη χρηματοοικονομική ανάλυση της Εθνικής και της Πειραιώς την περίοδο 2018-2022. Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο ερευνητικό ερώτημα αφορούσε την πορεία της

Εθνικής για κάθε έναν εξεταζόμενο αριθμοδείκτη. Ο δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια και απαιτήσεις έχει αυξομειώσεις τα πρώτα δύο έτη, ενώ αυξάνεται ραγδαία τα τρία τελευταία. Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού ενισχύεται τα πρώτα τρία έτη, ενώ μειώνεται τον επόμενο χρόνο και ανακάμπτει το 2022, υποδηλώνοντας την αποδοτική χρήση των ενεργητικών της στοιχείων. Ο δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων έχει μια ανοδική πορεία, φανερώνοντας ότι η ταχύτητα είσπραξης μειώνεται, περιορίζοντας τις ζημίες από επισφαλείς πελάτες. Ο δείκτης ίδια προς ξένα κεφάλαια διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, αναδεικνύοντας τη φερεγγυότητα και την καλή πιστοληπτική ικανότητά της, όπως και ο δείκτης μόχλευσης που δηλώνει ικανοποιητική απόδοση των ιδίων κεφαλαίων. Ακόμη, ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού έχει σταθερή πορεία, ενώ τα δύο τελευταία χρόνια αυξάνεται ραγδαία, φανερώνοντας μικρή αποδοτικότητα του ενεργητικού της. Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων έχει χαμηλή αποδοτικότητα, δείχνοντας ότι δεν διαχειρίζεται αποδοτικά τα ίδια κεφάλαια της. Ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους ενισχύεται στο πέρασμα των ετών αποδεικνύοντας ότι οι λειτουργικές δραστηριότητες αποφέρουν κέρδος. Τέλος, ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή αυξάνεται τα τελευταία χρόνια, ως αποτέλεσμα οι επενδυτές να επωφελούνται από την επένδυσή τους.

Το αντίστοιχο ερευνητικό ερώτημα που αφορά την Πειραιώς αναδεικνύει ότι ο δείκτης ταμειακών διαθεσίμων προς δάνεια και απαιτήσεις αυξάνεται στα εξεταζόμενα χρόνια. Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού αυξάνεται μέχρι το 2020, όπου εκτινάσσεται, ενώ τα επόμενα χρόνια διατηρεί σταθερή πορεία. Οπότε η τράπεζα χρησιμοποιεί αποδοτικά τα ενεργητικά στοιχεία για τη μέγιστη κερδοφορία της. Ο δείκτης ταχύτητας είσπραξης απαιτήσεων ξεκινάει σε χαμηλά επίπεδα, ενώ τα επόμενα χρόνια αυξάνεται, φανερώνοντας ότι εξασφαλίζει τις πληρωμές κατά των πελατών της. Ο δείκτης ίδια προς ξένα κεφάλαια αυξάνεται και εκτινάσσεται κατά τα τελευταία έτη, ενισχύοντας τη φερεγγυότητα και την αποπληρωμή των υποχρεώσεων της με άνεση. Ο δείκτης μόχλευσης ελαττώνεται αισθητά κατά τη διάρκεια των ετών, παραμένοντας σε θετικές τιμές δείχνοντας μια καλή απόδοση. Ο δείκτης αποδοτικότητα ενεργητικού και αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων έχουν ίδια πορεία. Παρουσιάζονται με πτωτική και αρνητική πορεία, ενώ το 2022 επιστρέφουν σε θετικές τιμές, αναδεικνύοντας κερδοφόρα στοιχεία του ενεργητικού και αποδοτική μετατροπή των ιδίων κεφαλαίων σε κέρδη, αντίστοιχα. Ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους έχει πτωτική τάση έως το 2021, ενώ το 2022 ανακάμπτει έντονα, ενισχύοντας τα κέρδη της. Τέλος, ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή

καταγράφει έντονες αυξομειώσεις παίρνοντας και αρνητικές τιμές. Το 2022 επανήλθε με μικρή αλλά θετική απόδοση των επενδυτών.

Το τρίτο ερευνητικό ερώτημα αφορά τους παράγοντες που επηρέασαν την πορεία των τραπεζών κατά τη διάρκεια του 2018-2022. Συνοπτικά, οι δύο όμιλοι κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 επηρεάστηκαν σε διάφορους τομείς της λειτουργίας τους. Αρχικά, το πρόγραμμα αναστολής των πληρωμών και τα ρυθμιστικά πλαίσια περί πιστοληπτικής ικανότητας πελατών, επιβάρυνε τη ρευστότητα και τα διαθέσιμα κεφάλαιά τους. Η οικονομική και πολιτική αστάθεια της χώρας οδήγησαν σε αβεβαιότητα και κινδύνους, επηρεάζοντας τις χρηματοπιστωτικές και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες τους. Η Πειραιώς είχε έναν ακόμη παράγοντα που επηρέασε τα αποτελέσματά της, την διάσπασή της με την παράλληλη σύσταση νέου πιστωτικού ιδρύματος. Τέλος, σε απάντηση του τέταρτου ερευνητικού ερωτήματος, οι αριθμοδείκτες των δύο τραπεζών διαφέρουν διαχρονικά, ενώ αξίζει να αναφερθεί ότι το τελευταίο έτος έχουν μπει σε τροχιά ανάπτυξης και βιωσιμότητας.

6.1 Περιορισμοί έρευνας

Οι περιορισμοί της έρευνας έγκειται στο γεγονός ότι δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί διεξοδική έρευνα σε μεγαλύτερη χρονική περίοδο, καθώς η χρονοβόρα διαδικασία της συλλογής και της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών δεδομένων περιορίζει την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των ευρημάτων. Ακόμη, το δείγμα των δύο τραπεζών είναι περιορισμένο σε δύο από τις μεγαλύτερες συστημικές τράπεζες της Ελλάδας, με αποτέλεσμα οι επιδόσεις και η διαχείριση των δυσκολιών που αντιμετώπισαν το 2018-2022, να μην εμπίπτουν σε γενικευμένα συμπεράσματα για τον υπόλοιπο τραπεζικό κλάδο.

6.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Μελλοντικές έρευνες που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν είναι συγκριτική ανάλυση των τραπεζών σε μια μεγαλύτερη χρονική περίοδο, ώστε να υπάρξει μια διαχρονικά πιο ολοκληρωμένη εικόνα των τραπεζών. Ενδιαφέρον θα αποτελούσε ακόμη η διευρυμένη ανάλυση και άλλων αριθμοδεικτών ή ακόμη και με τη χρήση παλινδρομήσεων, καθώς θα ήταν πιο αντιπροσωπευτικό και αντικειμενικό το αποτέλεσμα, διακρίνοντας συσχετίσεις και επιδράσεις που προκαλούν οι εξωτερικοί παράγοντες στην απόδοση των τραπεζών. Η σύγκριση με περισσότερα οικονομικά στοιχεία θα διασφαλίσει ότι η χρηματοοικονομική ανάλυση είναι πλήρης, συμπεριλαμβάνοντας όλες τις πτυχές της τραπεζικής δραστηριότητας.

Βιβλιογραφία

Ξένη βιβλιογραφία

Acosta-Smith, J., Grill, M., & Lang, J. H. (2020). The Leverage Ratio, Risk-Taking and Bank Stability. *Journal of Financial Stability*, 100833 .

Adam, M. H. (2014). Evaluating the Financial Performance of Banks using financial ratios-A case study of Erbil Bank for Investment and Finance. *European Journal of Accounting Auditing and Finance Research* 2.6 , σσ. 162-177.

Albani, M., Anyfantaki, S., & Lazaretou, S. (2019, July 1). How do digital technologies drive Greece's economic growth? Opportunities and challenges. *Opportunities and challenges. Bank of Greece Economic Bulletin* .

Alogoskoufis, G. (2021, January 1). Historical Cycles of the Economy of Modern Greece From 1821 to the Present. *Present. Department of Economics Athens University Of Economics and Business, Working Paper* .

Bansal, R. (2014). A Comparative Analysis of the Financial Ratios of Selected Banks in the India for the period of 2011-2014. *Research Journal of Finance and Accounting* 5.19 , σσ. 153-168.

Barkas, P., Kounadeas, T., & Spatharakis, N. D. (2023, June 8). Explaining the first effects of Covid-19 on Greek banks' profitability. *Bulletin of Applied Economics* , σσ. 67-88.

Bogan, V. L. (2012). Capital Structure and Sustainability: An Empirical Study of Microfinance Institutions. *The Review of Economics and Statistics* 94(4) , σσ. 1045-1058.

Chatzoglou, P. D., Diamantidis, A. D., Vraimaki, E., Polychrou, E., & Chatzitheodorou, K. (2010, October 19). Banking productivity: an overview of the Greek banking system. *Managerial Finance* , σσ. 1007-1027.

Durrah, O., Rahman, A. A., Jamil, S. A., & Ghafeer, N. A. (2016). Exploring the Relationship between Liquidity Ratios and Indicators of Financial Performance: An Analytical Study on Food Industrial Companies Listed in Amman Bursa. *International Journal of Economics and Financial Issues* 6.2 , σσ. 435-441.

ElBannan, M. (2017, December 10). The Financial Crisis, Basel Accords and Bank Regulations: An Overview. *International Journal of Accounting and Financial Reporting* , σσ. 225-275.

Hirtle, B., Kovner, A., & Plosser, M. (2020, July 12). The Impact of Supervision on Bank Performance. *The Journal of Finance* , σσ. 2765-2808.

Konstantakis, K. N., Michaelides, P. G., & Vouldis, A. T. (2016, June 1). Non performing loans (NPLs) in a crisis economy: Long-run equilibrium analysis with a real time VEC

model for Greece (2001–2015). *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications* , σσ. 149-161.

Kotidis, A., MacDonald, M., & Malliaropoulos, D. (2023, August). Guaranteeing Trade in a Severe Crisis: Cash Collateral Over Bank Guarantees. *Open Economies Review* , σσ. 1-22.

Louri, H., & Migiakis, P. (2019, April). Financing economic activity in Greece: Past challenges and future prospects. σσ. 1-30.

Lusiana, H. (2020). The Effect of Return on Equity (ROE) and Earning per Share (EPS) on Stock Prices In Indonesia Stock Exchange 2015-2018. *Ilomata International Journal of Tax and Accounting 1.3* , σσ. 132-138.

Madushanka, K. H., & Mathyinparasan, J. (2018). The Impact of Liquidity Ratios on Profitability. *International Research Journal of Advanced Engineering and Science, 3(4)* , σσ. 157-161.

Merikas, A., Merika, A., Penikas, H. I., & Surkov, M. A. (2020, November). The Basel II internal ratings based (IRB) model and the transition impact on the listed Greek banks. *The Journal of Economic Asymmetries* .

Migiakis, P. M., & Louri, H. (2019, June 1). Financing economic growth in Greece: lessons from the crisis. *Bank of Greece Working Paper No. 262* , σσ. 1-35.

Nariswari, T. N., & Nugi, M. N. (2020). Profit growth: impact of net profit margin, gross profit margin and total assests turnover. *International Journal of Finance & Banking Studies (2147-4486) 9.4* , σσ. 87-96.

Pervez, A., Mansour, N., & Bansal, R. (2022, June 10). A Study on the Implementation of International Banking Standards by BCBS with Special Reference to Basel III Norms in Emerging Economies: Review of Empirical Literature. *Artificial Intelligence and COVID Effect on Accounting* , σσ. 139-156.

Rohman, M. F. (2020). The Effect of Non Performing Loan, Loan to Deposit Ratio, Receivable Turnover on Return on Assets in Banking Subsector Companies Listed on The Idx 2016-2018. *WORLD JOURNAL OF BUSINESS, PROJECT AND DIGITAL MANAGEMENT 1.01* , σσ. 17-24.

Saputra, F. (2022). Analysis Effect Return on Assets (ROA), Return on Equity (ROE) and Price Earning Ratio (PER) on Stock Prices of Coal Companies in the Indonesia Stock Exchange (IDX) Period 2018-2021. *Dinasti International Journal of Economics, Finance & Accounting 3.1* , σσ. 82-94.

Sideri, L. (2021, May 26). Leveraging CSR for Sustainability: Assessing Performance Implications of Sustainability Reporting in a National Business System. *Sustainability, 13(11)*, 5987 .

Sihombing, R., Maffett, M. G., & Ilham, R. N. (2022). Financial ratio analysis and common size to assess financial performance at pt astra agro lestari tbk and its subsidiaries. *Journal of Accounting Research Utility Finance and Digital Assets, 1(2)* , 139–147.

Sompolos, Z., & Mavri, M. (2018, August 6). Estimating the efficiency of Greek banking system during the last decade of world economic crisis: An econometric approach. *Benchmarking: An International Journal* , σσ. 1762-1794.

Vousinas, G. L. (2015, November 9). Supervision of financial institutions: The transition from Basel I to Basel III. A critical appraisal of the newly established regulatory framework. *Journal of Financial Regulation and Compliance* , σσ. 383-402.

Widyanty, W., & Oktasari, D. P. (2020). Financial Ratio Analysis as a Prediction Tool of Bankruptcy on Banking Companies Listed in Indonesia Stock Exchange. *4th International Conference on Management, Economics and Business (ICMEB 2019)*. Atlantis Press, , 180-184.

Zervoudi, E. K. (2019, May 10). Parallel banking system: Opportunities and Challenges. *Journal of Applied Finance and Banking, 9(4)* , σσ. 47-70.

Ελληνική βιβλιογραφία

Murphy, T. (2023). *Εποπτεία του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών από την ΕΕ*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κοντός, Γ. (2019). *Λογιστική Τραπεζών και εταιριών Leasing, Factoring και Forfaiting*. Αθήνα: εκδόσεις Διπλογραφία.

Νεγκάκης, Χ. Ι., & Κουσενίδης, Δ. Β. (2015). *Διοικητική λογιστική* . Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις αειφόρος λογιστική.

Νούλας, Α. Γ. (2015). *Χρήμα & Τράπεζες*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζίολα.

Σουμπενιώτης, Δ. Ν., & Ταμπακούδης, Ι. Α. (2018). *Σύγχρονη Χρηματοοικονομική ανάλυση & επενδύσεις*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις NAMATA.

Ιστοσελίδες

Hellenic Bank Association. (2023, July). Greek Banking System Overview. Ανακτήθηκε από:

<https://www.hba.gr/epikairoτητα/UplDocs/files/Greek%20Banking%20System%20Overview%20-%20July%202023.pdf>.

European Central Bank. (2023, Οκτώβριος). *Number of monetary financial institutions (MFIs) in the euro area : October 2023*. Ανάκτηση από https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/escb/html/table.en.html?id=JDF_MFI_MFI_LIST

Ελληνική Ένωση Τραπεζών . (2023). *Χάρτης καταστημάτων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα (Ευρετήριο HEBIC)*. Ανάκτηση από <https://www.hba.gr/info/hebicmap>

Τράπεζα της Ελλάδος. (2023). *Εποπτευόμενα ιδρύματα*. Ανάκτηση από <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/epopteyomena-idrymata>

Νόμοι

Ευρωπαϊκός Κανονισμός 468/2014, που θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (κανονισμός για το πλαίσιο EEM), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΚΤ/2014/17)

Ευρωπαϊκός κανονισμός 575/2013, άρθρο 4, παρ.1, Απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α 74/15.04.2022)

Νόμος 5076/1931, άρθρο 10, παρ.1, Περί ανώνυμων εταιριών και τραπεζών, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α 186/07.07.1931)

Νόμος 2076/1992, άρθρο 2, παρ.1, Ανάλυση και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α 130/01.08.1992)

Νόμος 3601/2007, άρθρο 1, παρ.1, Ανάλυση και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις,, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α 178/01.08.2007)

Νόμος 4261/2014, άρθρο 11, παρ. 1 Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α 107/05.05.2014)